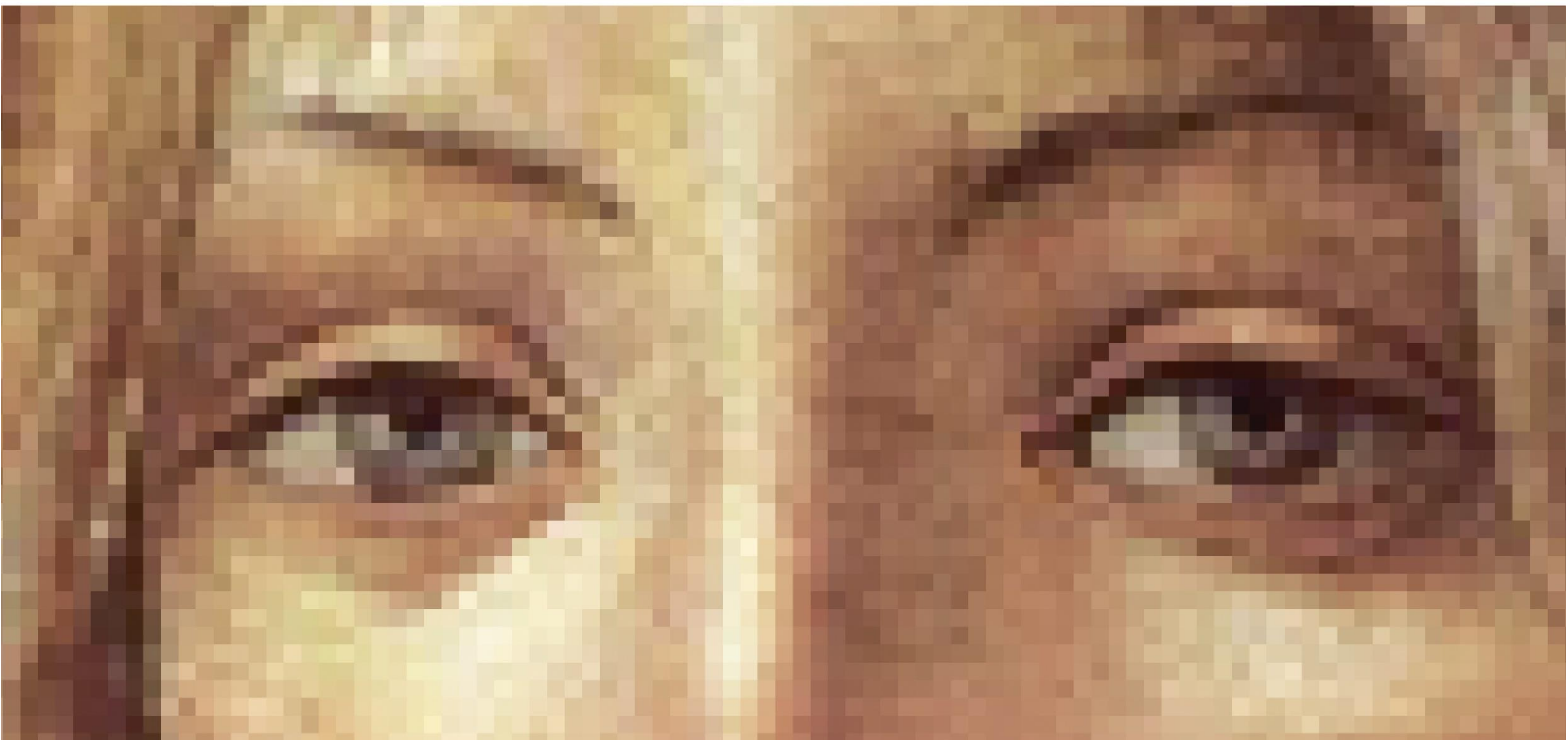

Impactevaluatie ESF-oproep Outreach & Activering. Resultaten arbeidsmarktsituatie

Michel Albertijn, oktober 2023

Inhoud

Samenvatting	3
Summary	6
1. De ESF-oproepen Outreach & Activering	9
2. De dienstverleners	11
3. De impactanalyse	16
4. Aanpak van de evaluatie	20
5. Gegevens waarop de analyse steunt	25
6. Opbouw van de dataset	29
7. Het aandeel vindplaatsgerichte begeleidingen	35
8. Situatie bij de instap in de begeleiding	38
9. De arbeidsmarktsituatie op het moment van uitstroom	40
10. De arbeidsmarktsituatie op langere termijn	43
11. Evolutie in de richting van de arbeidsmarkt	47
12. Hoe dicht naderen de deelnemers tot arbeid	50
13. Bewegingen op de arbeidsmarkt tussen meetmomenten	53
14. Negen deelgroepen	57
15. Analyse per deelgroep	65
16. Uitleiding	70

Wie we zijn

Tempera is een onafhankelijk onderzoeksbureau, gespecialiseerd in toegepast onderzoek over arbeid en sociaal beleid.

Tempera
Lovingstraat 62
2060 Antwerpen
Tel. 03-270.38.00
info@tempera.be
www.tempera.be

Depotnummer: D/2023/3241/412

tempera

Samenvatting

De oproepen Outreach & Activering van Europa WSE ondersteunen werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen op hun traject naar arbeid. De oproepen richten zich op de begeleiding van mensen die zich ver van de arbeidsmarkt bevinden en vaak niet actief naar werk zoeken.

Binnen Outreach & Activering kiezen de 84 projecten voor heel diverse projectinvullingen. Dit zowel qua doelgroep, finaliteit van de begeleiding als omvang van het project. Het aantal begeleidingen varieert bijvoorbeeld van 20 tot 1091 personen.

Dit rapport steunt op gegevens van 9565 begeleide personen. Dit zijn begeleidingstrajecten die afgerond zijn. Daarnaast zijn op het moment van de analyse nog 7028 begeleidingen lopende. De projecten in de oproepen Outreach & Activering kunnen immers actief blijven tot het einde van 2023.

Deze evaluatie onderzoekt of de deelnemers vooruitgang boeken in hun arbeidsmarkt-situatie. Dat kan een instap in arbeid zijn, maar sommige projecten mikken niet rechtstreeks op tewerkstelling en laten veeleer deelnemers ‘voor wie tewerkstelling nog niet passend is’ stappen zetten op weg naar arbeid. Outreach & Activering heeft inderdaad ruime ambities en wil de deelnemers ook op andere vlakken helpen. Zie daarvoor bijvoorbeeld de empowermentmeting die parallel aan deze studie gebeurde.

Lang niet iedere deelnemer blijkt vanuit een statuut als werkzoekende of inactiviteit in Outreach & Activering te stappen. 13 procent van de deelnemers werkt op het instapmoment. Maximaal 20 procent is gecategoriseerd als niet-beroepsactief — nochtans de prioritaire doelgroep — bij de instap in een begeleiding.

Één op drie deelnemers (34%) eindigt de begeleiding met een baan. Zelfs met in het achterhoofd dat een deel personen al werkt bij instroom, lijkt dit een sterk resultaat gezien de

Departement Werk & Sociale Economie (2023)
Impactevaluatie ESF-oproep Outreach & Activering.
Resultaten Empowermentmeting, 2023, Brussel.
<https://www.vlaanderen.be/publicaties/impactevaluatie-esf-oproep-outreach-activering-resultaten-empowermentmeting>

grote afstand tussen de doelgroep en arbeid. Anderzijds krimpt na de begeleiding het aandeel niet-beroepsactieve personen nauwelijks.

Drie meetmomenten, tot twee jaar na het afronden van de begeleiding, tonen dat telkens ongeveer 40 procent van de deelnemers aan de slag is. Bijgevolg bezitten heel wat deelnemers ook lang na hun deelname aan Outreach & Activering een baan. Dat aandeel personen met een job stijgt doorheen het eerste jaar en stabiliseert daarna. Het aandeel niet-beroepsactieve personen zakt echter nauwelijks in de periode van twee jaar.

Een volgende inschatting van de impact van Outreach & Activering hanteert een ruimere aanpak en berekent het aandeel deelnemers dat minstens één dag werkte in de eerste zes maanden na hun begeleiding. Dit blijkt 58 procent. Veel personen die ver staan van de arbeidsmarkt, doen na de begeleiding bijgevolg minstens één arbeidservaring op. Acht procent blijft de volledige zes maanden in inactiviteit. Dit is ongeveer de helft van de groep die op exact zes maanden niet-beroepsactief is. De andere helft duikt in en uit inactiviteit gedurende die zes maanden. Inactiviteit is geen stabiele situatie.

Vooruitgang op de arbeidsmarkt kan ook gemeten worden als elke beweging in de richting van arbeid. In die redenering is een overstap van niet-beroepsactief naar werkzoekend een positieve beweging. Deze aanpak sluit nauw aan bij de visie die ten grondslag ligt aan Outreach & Activering. Uit de analyse blijkt dat veruit de belangrijkste sprong in de arbeidsmarktsituatie gebeurt bij de uitstroom uit de begeleiding, wanneer een derde van de deelnemers dicht aansluit bij arbeid. Verderop in het natraject is het onzeker of de groep deelnemers nog evolueerde richting arbeid.

Van de personen die uitstroomden naar arbeid, heeft 47 procent op elk meetmoment tot twee jaar later een job. Van deze groep mag de veronderstelling gemaakt worden dat ze zich na Outreach & Activering zonder fundamentele problemen staande houden op de arbeidsmarkt.

Allerlei karakteristieken van de dienstverleners — aantal deelnemende organisaties in het partnerschap, aantal begeleidingen, aanwezigheid van een lokale overheid, ... — betekenen

qua resultaat een bescheiden duw in de rug. Individueel bereiken sommige projecten een hogere toeleiding naar de arbeidsmarkt. Omdat elk project een eigen doelgroep afbakende — dichter dan wel verder van de arbeidsmarkt — zijn daaraan moeilijk conclusies te verbinden.

Het Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 streefde voor Outreach & Activering naar een minimaal resultaat van 15 procent, zijnde “activering door middel van onder andere zoeken naar werk, volgen van een opleiding, behalen van een kwalificatie of aan het werk gaan”. Dit rapport maakt duidelijk dat deze doelstelling ruimschoots gehaald werd: op het einde van de begeleiding stapte 34 procent in arbeid en realiseerde 32 procent een significante stap richting arbeid.

Dit rapport eindigt met drie aanbevelingen:

1. Het voortbouwen op de succesvolle projectorganisatorische keuzes van Outreach & Activering binnen de nieuwe oproep Lokale Partnerschappen vrijwaart niet om projectorganisatorische keuzes grondig te monitoren.
2. Een volgende evaluatie ruimt best meer plaats in voor de inzichten en ervaringen van projecten.
3. Wanneer een oproep brede doelstellingen vooropstelt, lijkt het aangewezen om naast instap in arbeid ook andere criteria qua vooruitgang van de deelnemers als valabel resultaat te definiëren.

Summary

The Outreach & Activation calls from Europa WSE support job seekers and non-active individuals on their path to employment. The calls focus on supporting people who are far from the labour market and often not actively looking for work.

Within Outreach & Activation, the 84 projects opted for quite various approaches in terms of target audience, the purpose of guidance, and project scale. For instance, the number of individuals supported ranges from 20 to 1091.

This report relies on data from 9565 individuals who have completed their guidance. Additionally, at the time of analysis, there are 7028 ongoing guidances. Indeed, projects in the Outreach & Activation calls may remain active until the end of 2023.

This evaluation examines whether participants are making progress in their labour market situation. This progress could involve entry into employment, although some projects do not directly target employment but rather aim to assist participants who are not yet suitable for employment to take steps towards it. Indeed, Outreach & Activation has broad ambitions and wants to help participants in other areas as well, as evidenced by the empowerment measurement conducted alongside this study.

Not every participant appears to enter Outreach & Activation from a status as a job seeker or inactivity. 13 per cent of participants are working at the point of entry. A maximum of 20 per cent are categorised as non-professionally active — yet the priority target group — when they enter guidance.

One in three participants (34%) ends counselling with a job. Even bearing in mind that some people were already working when they entered guidance, this seems a strong result given the large distance between the target group and labour. On the other hand, the share of non-occupationally active persons hardly shrinks after counselling.

Departement Werk & Sociale Economie (2023)
*Impactevaluatie ESF-oproep Outreach & Activering.
Resultaten Empowermentmeting, 2023, Brussel.*
<https://www.vlaanderen.be/publicaties/impactevaluatie-esf-oproep-outreach-activering-resultaten-empowermentmeting>

Three measuring moments, up to two years after the completion of counselling, show that about 40 per cent of the participants are employed on each moment. Consequently, many participants hold a job long after their participation in Outreach & Activation. The proportion of people with a job increases through the first year and stabilises thereafter. However, the proportion of non-active individuals hardly changes over the two-year period.

A subsequent estimate of the impact of Outreach & Activation takes a broader approach and calculates the share of participants who worked at least one day in the first six months after their guidance. This turns out to be 58 per cent. Hence, many individuals far from the labour market gain at least one work experience after counselling. Eight per cent remain inactive for the entire six months, approximately half of the group that is non-active at exactly six months. The other half transitions in and out of inactivity during that period. Inactivity is not a stable situation.

Progress in the labor market can also be measured by any movement towards employment. From this perspective, a transition from non-active to job-seeking is considered a positive movement. The analysis indicates that the most significant shift in the labor market situation occurs upon completion of the guidance, when one-third of participants move closer to employment. Further on in the post-trajectory, it is uncertain whether the group of participants was still evolving towards employment.

Among the individuals who ended their guidance with employment, 47 per cent holds a job at each measurement point up to two years later. Of this group, the assumption may be made that they can hold their own in the labour market after Outreach & Activation without fundamental problems.

Various characteristics of service providers — such as the number of participating organizations in the partnership, the number of guidances, the presence of local government — may mean a modest push in terms of results. Some projects achieve a higher transition to the labor market. Because each project delineated its own target group — closer or further from the labour market — it is difficult to draw conclusions from this.

The Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 aimed for Outreach & Activation to achieve a minimum result of 15 per cent, being “activation by means of, among other things, looking for work, following a training course, obtaining a qualification or going to work”. This report makes it evident that this objective was significantly surpassed: at the end of the guidance, 34 per cent entered employment and 32 per cent achieved a significant step towards employment.

This report concludes with three recommendations:

1. Building upon the successful project organizational choices of Outreach & Activation within the new Local Partnerships call does not exempt the thorough monitoring of project organizational choices.
2. A subsequent evaluation should best accommodate more space for insights and experiences from individual projects.
3. When a call sets broad objectives, it seems appropriate to define other criteria of the progress of participants as a valid outcome besides entry into employment.

1. De ESF-oproepen Outreach & Activering

Twee ESF-oproepen ondersteunen werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen op hun traject naar arbeid.

De ESF-oproepen 457 en 490 — Europa WSE ondersteunde met haar oproepen 457 en 490 acties voor personen uit de niet-beroepsactieve arbeidsreserve. De beide oproepen richten zich op de begeleiding van mensen die zich ver van de arbeidsmarkt bevinden en vaak niet actief naar werk zoeken.

De beide oproepen dragen dezelfde titel *Outreach & Activering*. Ze delen zowat alle inhoudelijke richtlijnen qua doelgroep, methodieken en partnerschappen. Oproep 457 werd in 2019 gelanceerd, voor projecten die vanaf november 2019 actief waren. Oproep 490 — ‘Outreach & Activering II’ — volgde een jaar later, met een start ten vroegste op december 2020. In essentie heropende de tweede oproep de eerste oproep, met een aangepaste looptijd en de mogelijkheid aan goedgekeurde projecten uit de eerste oproep om hun werking te verlengen.

Uitreiken naar de niet-beroepsactieve arbeidsreserve — De omschrijving ‘Outreach & Activering’ illustreert de intentie van beide oproepen uitstekend: de focus ligt op personen uit de niet-beroepsactieve arbeidsreserve, die mogelijk niet gekend zijn door VDAB. Centraal staan doelstellingen als activering, het verhogen van de arbeidsdeelname en sociale inclusie. Deze opdracht is ruimer dan acties voor personen die het moeilijk hebben om een job te vinden en/of te houden. Volgens de oproepdocumenten mikken de oproepen “in eerste instantie op niet-beroepsactieve personen als finale doelgroep. Dit betekent dat het gaat over personen die op moment van intrede in het project niet bekend zijn bij VDAB. [...] Ook werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen die de voorbije twee jaar niet bereikt

Outreach & Activering, Oproep 457, OP ESF Vlaanderen 2014–2020 Prioriteit 3, Investeringsprioriteit 9 i Sociale Inclusie en armoedebestrijding
<https://www.europawse.be/praktische-info/openstaande-oproepen/oproep-outreach-activering>

Outreach & Activering – II, Oproep 490, OP ESF Vlaanderen 2014–2020 Prioriteit 3, Investeringsprioriteit 9 i Sociale Inclusie en armoedebestrijding
<https://www.europawse.be/praktische-info/openstaande-oproepen/outreach-activering-ii>

werden door het bestaande VDAB-aanbod en/of voor wie het bestaande aanbod de voorbije twee jaar inhoudelijk ontoereikend bleek, behoren tot de doelgroep en kunnen door VDAB worden doorgestuurd naar het project.”

De oproepen sleutelen aan de krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt, door expliciet te zoeken naar nieuwe instromers die met extra ondersteuning dichterbij de arbeidsmarkt kunnen aansluiten. De begeleiding beoogt bijgevolg niet noodzakelijkerwijze het verwerven van een baan, maar veeleer om de deelnemers stappen te laten zetten op weg naar arbeid. Een Outreach-en-Activering-traject dat drempels wegwerkt — zij het gezondheidsproblemen, taalarmoede dan wel ontbrekende vaardigheden — valt binnen de oproepdoelstellingen.

Nauwelijks formele vereisten voor de projecten — Outreach & Activering ondersteunt Vlaamse en Brusselse organisaties en partnerschappen die de acties opzetten. Zulke dienstverleners stelden zich in de aanloop kandidaat voor de steun, met het indienen van een projectdossier dat de inhoudelijk krachtlijnen van het voorstel detailleerde.

De deelnemende organisaties moesten over expertise beschikken in het benaderen en begeleiden van personen die ‘moeilijk tot niet gekend zijn bij de arbeidsmarktinstanties’. Maar behalve enkele formele criteria — zoals werkzaam in Vlaanderen en/of Brussel — detailleren de oproepen geen vereisten.

Daarmee creëerde Europa WSE binnen het kader van de oproepen veel ruimte voor de organisaties om eigen accenten te leggen qua doelgroep, aanpak van de begeleiding en finaliteit van de hulp. In de praktijk is daardoor een grote diversiteit aan organisaties en samenwerkingen tussen de geselecteerde dienstverleners terug te vinden. Projecten kunnen bijvoorbeeld uitgevoerd worden door één organisatie; andere initiatieven worden gedragen door grote en diverse partnerschappen. Sommige partnerschappen ambiëren een provinciebrede werking; andere projecten kiezen voor een uitgesproken lokale werking en mikken op één stad of zelfs deelgemeente.

De Outreach & Activering-oproepen mikken op een doelgroep die ver van de arbeidsmarkt staat: “de verhoging van arbeidsdeelname en sociale inclusie staan centraal” stellen de oproepfiches. Dat wordt geconcretiseerd als:

1. Niet-beroepsactieve personen die op het moment van intrede in het project niet bekend zijn bij VDAB.
2. Werkzoekenden die de voorbije twee jaar niet bereikt werden door het bestaande VDAB-aanbod en/of voor wie het bestaande aanbod de voorbije twee jaar inhoudelijk ontoereikend bleek.
3. Indien een potentiële deelnemer de voorbije twee jaar voor intrede in het project actieve ontvanger bleek van VDAB-dienstverlening, dient de promotor in samenspraak met de VDAB-contactpersoon het nut en de relevantie van deelname aan deze nieuwe actie af te stemmen.

Met deze criteria zoeken de oproepen naar personen ver van de arbeidsmarkt (en begeleiding daarnaartoe) maar ze laten ook ruimte. De eerste groep kan bijvoorbeeld een recente arbeidsmarktvering bezitten; de derde groep reduceert de voorafgaandelijke periode van twee jaar zonder begeleiding.

2. De dienstverleners

Binnen Outreach & Activering kiezen de 84 dienstverleners voor diverse projectinvullingen. Het aantal begeleidingen varieert van 20 tot 1091 personen; het aandeel nog lopende begeleidingen schommelt tussen 0 en 98 procent.

84 projecten — Outreach & Activering ondersteunt in totaal 84 dienstverleners. Dit aantal sommeert de goedgekeurde projecten van beide oproepen. De initiële oproep 457 selecteerde 66 dienstverleners; de oproep 490 werd één jaar later gelanceerd en eindigde met 18 dienstverleners.

Outreach & Activering is een grote en ambitieuze oproep. Dat is niet alleen duidelijk met het aantal van 84 ondersteunde initiatieven, maar evenzeer door de intenties van de dienstverleners qua aantal begeleidingen. In hun aanvraagdossiers mikken de projecten in totaal op ongeveer 18.000 personen die ze willen begeleiden.

Een substantiële ingreep — Ter vergelijking: in oktober 2019 — wanneer de eerste Outreach&Activering-projecten van start kunnen gaan — telde VDAB 208.000 ‘werkzoekenden zonder werk’. De 84 projecten hopen omgerekend 9 procent van deze groep te begeleiden. De vergelijking is illustratief en moet met de nodige slag om de arm gelezen worden. Onder andere omdat de dienstverleners hun begeleidingen over verschillende werkingsjaren spreiden. Maar omgekeerd behoort ongeveer twee derde van de totale groep werkzoekenden dan weer niet tot de prioritaire doelgroep van Outreach & Activering, omdat hun werkloosheidsduur kleiner is dan twee jaar. Nog diffuser wordt de situatie omdat de beide oproepen ook mikken op personen die niet door VDAB gekend zijn. Duidelijk is echter

dat Outreach & Activering qua schaal en ambities een belangrijke beleidsingreep is ter begeleiding van werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen.

Dienstverleners reageerden op ruim geformuleerde oproepen — De oproepen 457 en 490 laten een grote ruimte aan intekenende organisaties bij het vorm geven van hun aanbod. Instappende dienstverleners stellen zelf een methodiek voor die de afstand moet verkleinen tussen hun deelnemers en de arbeidsmarkt. Met de oproepen opent Europa WSE een deur voor experimentele aanpakken, afgestemd op moeilijk bereikbare doelgroepen die vaak kampen met meervoudige problematieken. Dit betekent echter niet dat de genesis van beide oproepen ‘experimenteel’ is. Dienstverleners ontvangen middelen om werkzoekenden en niet-beroepsactieven stappen te laten zetten naar de arbeidsmarkt. Ze zetten daartoe hun expertise in, met methoden waar ze mogelijk al veel langer ervaring mee hebben. Er is echter ruimte om, bijvoorbeeld gezien een nieuwe doelgroep, nieuwe begeleidingsmethodieken in te zetten.

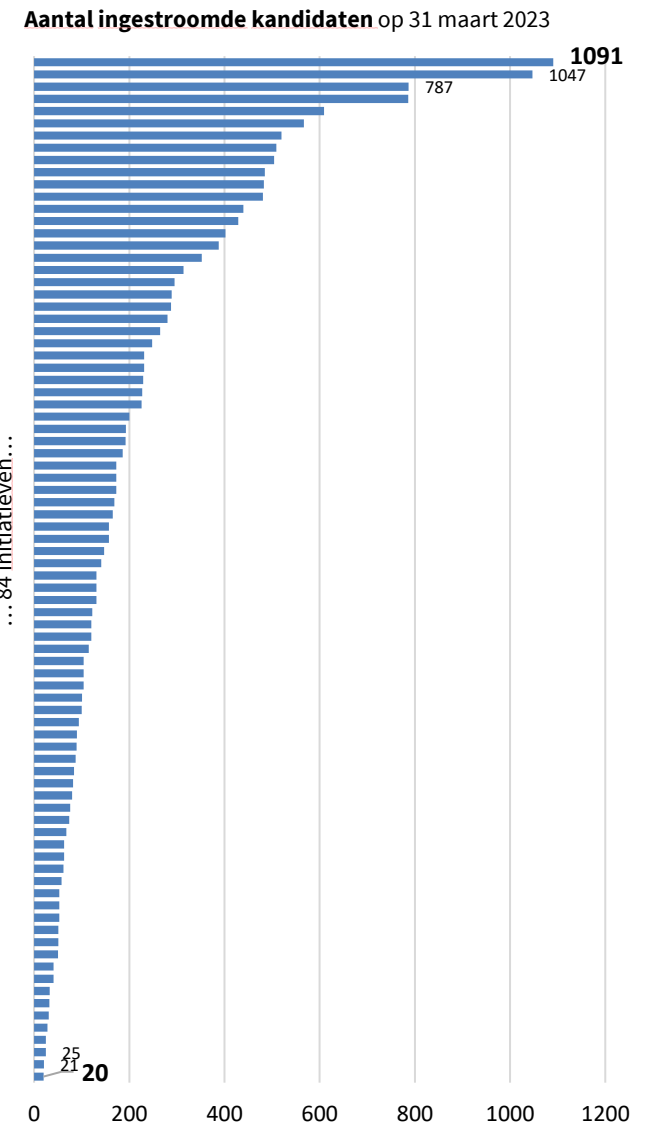
Variatie aan methodieken — Europa WSE beoogde met beide oproepen een grote diversiteit en realiseerde die ook. De doelgroep van personen op grote afstand van de arbeidsmarkt is heterogeen en dit spiegelde zich in de keuzes en aanpak van de ondersteunde projecten. Enkele voorbeelden:

- *Methodiek en doelgroep* — Sommige organisaties richten zich op één specifieke doelgroep, waarop ze hun begeleiding boetseren; andere vertrekken vanuit een eigen methodologie en begeleiden daarmee verschillende doelgroepen.
- *Variatie in de finaliteit van de begeleiding* — Sommige dienstverleners expliciteren dat ze een intrede in arbeid beogen. Andere projecten geven aan niet rechtstreeks op tewerkstelling te mikken en willen veeleer stappen zetten op weg naar arbeid ‘voor wie tewerkstelling nog niet passend is’.

- *Al dan niet focus op doelgroepen* — Veel dienstverleners bakenen een strikte doelgroep af: nieuwkomers, gedetineerden, alleenstaande vrouwen met kinderen, etnisch homogene groepen, ... Andere projecten combineren enkele doelgroepen, die al dan niet een karakteristiek delen. Een voorbeeld is ‘jonge dames met migratieachtergrond en jongeren met migratieachtergrond’. Nog andere projecten rekruteren breed en begeleiden werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen die weinig meer delen dan dat ze op een relatief grote afstand van de arbeidsmarkt staan.
- *Mate van lokale inbedding* — Sommige dienstverleners zijn sterk lokaal gebonden, actief in één stad of regio. Andere projecten werken breder, in een grotere regio of provincie-breed. In het verlengde wordt elk project geconfronteerd met een eigen arbeidsmarkt-context. De lokale arbeidsmarkt in pakweg Antwerpen, Lokeren, Brussel, Geel, ... is telkens anders.

Variatie qua schaal — Illustratief voor de diversiteit in de ondersteunde projecten is de breedte in het aantal gestarte begeleidingen dat elk project realiseerde. Op 31 maart 2023 varieert dat aantal tussen 20 en 1091 personen. De grafiek hiernaast toont die grote breedte visueel. In cijfers uitgedrukt: 30 dienstverleners realiseerden minder dan honderd begeleidingen; 45 dienstverleners realiseerden tussen 100 en 499 begeleidingen en 9 dienstverleners vatten 500 of meer begeleidingen aan.

Een klein aantal begeleidingen impliceert geen minder succesvol project. De instappende organisaties schoven zelf een aantal begeleidingen naar voren. Dat aantal verschilde sterk, onder meer in functie van de projectintenties en beoogde finaliteit van de begeleiding. Organisaties die zich concentreren op personen met complexe en meervoudige achterstellingen focussen zich bijvoorbeeld meer op een kleinere groep deelnemers, die ze vervolgens langer begeleiden. Ook meer pragmatische overwegingen met bijvoorbeeld een vroege of late aanvangsdatum van de dienstverlening beïnvloedt het aantal vooropgestelde begeleidingen.

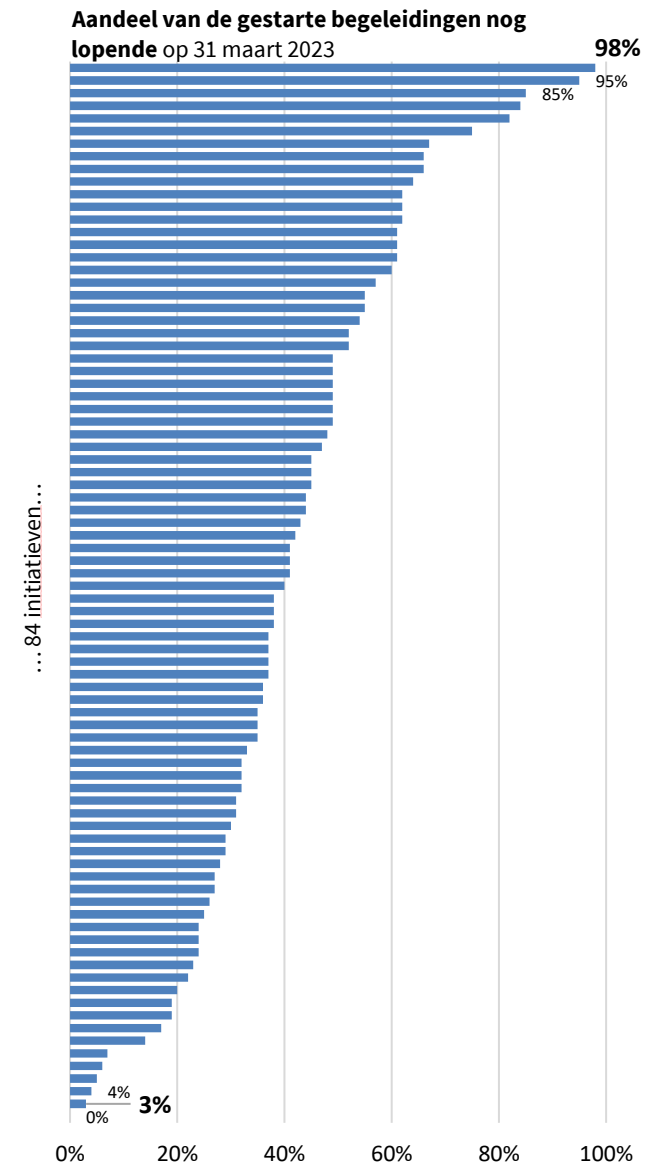
Variatie qua aandeel nog lopende trajecten — De grafiek hiernaast kijkt op een andere wijze naar de projecten. Deze figuur bevat het aandeel van de (doorheen de hele projectperiode) aangevatte begeleidingen die op 31 maart 2023 nog lopende zijn. Opnieuw spreiden de projecten zich over zowat het hele mogelijke spectrum, gaande van 0 tot 98 procent. Dat eerste cijfer impliceert een volledige uitstroom: alle personen die een begeleidingen startten, sloten die ook af. De 98 procent zegt dan weer dat bij deze organisatie haast elke begeleiding die doorheen de jaren aanving op het meetmoment nog lopende is. Dat kan gebeuren wanneer een project met een langetermijnbegeleiding een complexe doelgroep helpt, ver van de arbeidsmarkt. Zoals al aangegeven hoeven de projecten de kloof tussen werkzoekende en arbeid niet te overbruggen. Stappen zetten om de kloof te verkleinen is een valabele projectdoelstelling.

Omgekeerd realiseren projecten met veel uitstroom niet noodzakelijk een succesvolle begeleiding naar arbeid. Wel dat de organisatie de door haar beloofde dienstverlening afrondde, dan wel vervroegd de begeleiding staakte.

De deelnemers — De ter beschikking gestelde gegevens bevatten een beperkt aantal persoonsgegevens van de deelnemers. Daaruit is onder meer te leren dat:

- 48 procent van de deelnemers tussen de 20 en 34 jaar is
- 10 procent van de deelnemers 50 jaar of ouder is
- 43 procent de Belgische nationaliteit heeft
- 46 procent van de deelnemers een nationaliteit heeft van buiten de Europese Unie
- 59 procent kortgeschoold is, zijnde geen diploma van secundair onderwijs bezit
- 53 procent man is

Deze contouren vertellen relatief weinig. Cruciale karakteristieken zoals taalarmoede en eventuele arbeidsbeperkingen ontbreken, terwijl de dienstverleners die volop hanteren bij

het afbakenen van hun doelgroep. Bovendien structureren projecten zich vaak rond combinaties van meer fijnmazige karakteristieken. Een doelgroep afgebakend als *alleenstaande moeders, taalarm en in armoede* is niet met de bovenstaande gegevens te construeren.

3. De impactanalyse

Een inschatting op zowel korte als lange termijn zoekt waar de deelnemers staan na hun begeleiding. Een tweede spoor peilt naar de meerwaarde van karakteristieken van de dienstverleners.

De resultaten van Outreach & Activering — Dit rapport onderzoekt in welke mate de twee ESF-oproepen Outreach & Activering erin lukken om personen die ver staan van de arbeidsmarkt te doen evolueren in de richting van werk. Deze impactmeting gebruikt een uitgesproken kwantitatieve insteek, met een analyse die zich concentreert op de plek op de arbeidsmarkt die de deelnemers bezetten na de begeleiding. Dat doet het met gegevens van in totaal 16.593 trajecten die de dienstverleners binnen Outreach & Activering uitvoerden. Omdat veel van die trajecten nog lopende waren, rekent de impactanalyse grotendeels met 9565 beëindigde trajecten, waarin de deelnemers na begeleiding terug op de arbeidsmarkt verschenen.

Het Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 streefde bij deze investeringsprioriteit naar een minimaal resultaat van 15 procent. De oproepfiches Outreach & Activering detailleren dat als “De bijzondere acties en/of geïntegreerde trajecten resulteren in activering door middel van onder andere zoeken naar werk, volgen van een opleiding, behalen van een kwalificatie of aan het werk gaan. De trajecten kunnen na warme overdracht — bijvoorbeeld onder invloed van afstemming binnen de eerder vermelde samenwerkingsverbanden — ook resulteren in een andere aangepaste begeleiding. Waar relevant kan dit bijvoorbeeld gaan om een warme overdracht naar onder andere GTB, OCMW, en andere.”

De analyse en dit rapport kreeg vorm aan de hand van vier krachtlijnen:

1. Een resultaatmeting op korte termijn, die de arbeidsmarktsituatie in kaart brengt op het einde van de begeleiding
2. Een resultaatmeting op langere termijn, die de arbeidsmarktsituatie tot twee jaar na het einde van de begeleiding traceert
3. Een ruimere meting van vooruitgang door de begeleiding, die elke verandering in de arbeidsmarktsituatie meet zonder dat die noodzakelijkerwijze in arbeid resulteert
4. Een resultaatmeting opgedeeld naar enkele belangrijke organisationele karakteristieken van de dienstverleners

Impactmeting 1: op korte termijn — Een voor de hand liggend vertrekpunt van de analyse meet waar de deelnemers zich op de arbeidsmarkt bevinden bij hun uitstroom uit de begeleiding. Dit concretiseert zich in de vraag of de deelnemers bij het einde van de begeleiding al dan niet instappen in arbeid? Bij uitbreiding worden ook andere statuten als werkzoekend, in opleiding of niet-beroepsactief getraceerd na de begeleiding.

De meting op korte termijn is de meest directe effectmeting omdat ze aansluit op de begeleiding — zonder interveniërende gebeurtenissen veel kans te geven — en meet waar de deelnemer zich dan bevindt. Ze wordt echter danig beïnvloed door de keuzes van elk project: sommige doelgroepen maken meer of minder kans op de arbeidsmarkt; sommige dienstverleners mikken meer of minder op uitstroom naar werk.

Impactmeting 2: op lange termijn — De analyse besteedt aandacht aan het effect van Outreach & Activering op langere termijn. De begeleiding ambieert immers ingrijpende, langdurige en doelgroepspecifieke ondersteuning van personen die het meer dan moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Onderzoek voorbij de periode van begeleiding leert of de steun

een blijvend effect genereert. Daarom berekent de studie ook de plek op de arbeidsmarkt waar een deelnemer zich zes, twaalf en vierentwintig maanden later bevindt.

Impactmeting 3: opschuiven richting arbeid — De naam Outreach & Activering geeft aan dat de oproepen lang niet uitsluitend mikken op tewerkstelling. Zeker zo belangrijk is de ‘activerende’ opdracht voor de dienstverleners: die moeten personen ver van de arbeidsmarkt, die vaak niet op zoek zijn naar een baan, met hun werking dicht bij de arbeidsmarkt brengen. Dit laatste impliceert niet noodzakelijkerwijze instap in tewerkstelling. Even valabel zijn opleiding, een terug op de arbeidsmarkt verschijnen als werkzoekende, of het wegwerken van persoonlijke drempels die arbeid voorkomen. Wat lapidair gezegd: een instap in het statuut van werkzoekende kan een betekenisvolle vooruitgang betekenen voor een deelnemer en daarmee tellen als een succesvolle begeleiding. Gezien die doelstelling koppelt deze impactanalyse succes los van het bereiken van arbeid en onderzoekt ze ook of de deelnemers na de begeleiding dicht bij de arbeidsmarkt staan.

Impactmeting 4: karakteristieken van de dienstverleners — Outreach & Activering is een grote projectoproep waarin 84 dienstverleners — vaak partnerschappen van meerdere organisaties — een rol opnamen. Dit maakt het mogelijk om voorbij een rapportering over de hele populatie uit te zoeken of karakteristieken van dienstverleners een betekenisvol verschil maken voor de begeleiding. Deze impactanalyse traceert de impact op het resultaat van karakteristieken zoals de aanwezigheid van een lokale overheid, het aantal partners van het samenwerkingsverband of een focus op een stedelijke context.

Een focus op vergelijking — Een impactanalyse die de 84 erg diverse projecten bundelt om zo hun opgetelde arbeidsmarkteffect te meten, doet daarmee wat onrecht aan die projecten. De meting stapelt een veelheid aan methodieken, doelgroepen en doelstellingen open,

Een impactanalyse zonder matching

Een impactanalyse gebeurt soms met een vergelijking tussen twee populaties: een experimentele groep en een controlegroep. Dat zijn twee qua samenstelling identieke groepen, waartussen slechts één verschil bestaat: de aan-of afwezigheid van het criterium dat getest wordt.

In zo'n aanpak voor deze impactanalyse zou de ‘experimentele’ groep bestaan uit individuen die begeleiding kregen binnen Outreach & Activering; en de ‘controlegroep’ bestaan uit individuen met hetzelfde profiel maar die geen begeleiding van Outreach & Activering ontvingen; dan wel een andere begeleiding ontvingen.

Bij de impactanalyse voor Outreach & Activering ontbrak echter de mogelijkheid om een controlegroep te construeren die (afdoende) een spiegel was van de deelnemersgroep. De impactanalyse stuitte op drie knopen:

1. *Er ontbrak kennis over cruciale karakteristieken van deelnemers.* Voor elke deelnemer waren slechts generieke persoonsgegevens beschikbaar: geslacht, leeftijd, scholing, nationaliteit en woonplaats. Informatie over het voorkomen van de eigenschappen waarop de dienstverleners hun deelnemers selecteerden — bijvoorbeeld taalarmoede, functiestoornissen, (ex-) gedetineerden, verslavingsproblematieken, ... — ontbrak. Het heeft weinig zin om een groep van bijvoorbeeld mensen met een functiebeperking te matchen met een controlegroep die dan wel leeftijd, scholing en woonplaats deelt, maar niet de functiebeperking. Precies de aanwezigheid van een functiebeperking is cruciaal in de experimentele groep en diens arbeidsmarktsituatie.
2. *Er was geen betrouwbare informatie beschikbaar over de effectieve deelnemers aan elk project.* De doelgroepafbakening werd afgeleid uit de aanvraagdossiers van de dienstverleners. Dit bevatten intenties om uit te reiken naar een of meerdere (soms zeer specifieke) doelgroepen, zonder dat de gegevens duidelijkheid verschafte in welke mate de dienstverleners de zelf-afgebakende doelgroep(en) ook effectief realiseerden.
3. *Outreach & Activering wilde vooreerst personen dicht bij de arbeidsmarkt brengen.* Elke stap ‘in de goede richting’ is een valabel resultaat van de begeleiding. Sommige succesvolle begeleidingen — een verslavingsproblematiek aanpakken, taalkennis versterken, gedetineerden voorbereiden op hun re-integratie, ... — bereiken hun beoogde resultaat maar dat resultaat is niet zichtbaar in de gegevens.

zonder veel aandacht voor de eigenheid van elke project. Nochtans wordt het arbeidsmarkresultaat gestuurd door die eigenheid. Pakweg een initiatief met een 'moeilijke' doelgroep legt mogelijk een zwakke doorstroming naar de arbeidsmarkt voor, terwijl het project misschien methodologisch sterk en resultaatgericht werkt. Omgekeerd realiseert een project dat personen begeleidt die dichterbij de arbeidsmarkt aanleunen, mogelijk een hoge doorstroming naar de arbeidsmarkt terwijl de geleverde begeleiding niet noodzakelijk sterker is.

De arbeidsmarktsituatie op het uitstroommoment, wanneer de begeleiding afgerond is, vertelt dan ook niet alles. Ze is deels het resultaat van de selectie van deelnemers, de complexiteit van de begeleiding, de doelstellingen die dienstverleners willen bereiken en de schaal waarop elke werking vorm kreeg.

Om deze moeilijkheid te omzeilen, probeert deze analyse waar ook maar mogelijk intern te vergelijken. De arbeidsmarktsituatie op het uitstroommoment is zo vooreerst een ijkpunt om de arbeidsmarktsituatie verderop aan te vergelijken. Net zoals het resultaat voor de hele groep deelnemers opgedeeld zal worden volgens eigenschappen van de dienstverleners, op zoek naar karakteristieken binnen de partnerschappen die versterkend werken.

4. Aanpak van de evaluatie

De arbeidsmarktsituatie van deelnemers wordt gemeten met een vierdeling: *werkend, in opleiding, werkzoekend of niet-beroepsactief*.

Krachtlijn 1: de arbeidsmarktsituatie in vier situaties — Met het combineren van gegevens van VDAB en van DIMONA (zie ook later) kon voor elke deelnemer diens situatie op de arbeidsmarkt in kaart gebracht worden. Dat resulteerde in een indeling die aan een deelnemer één van vier mogelijke arbeidsmarktsituaties toekent:

1. *werkend* — op het meetmoment aan de arbeid zijn. Dit hoeft niet voltijds te zijn.
2. *in opleiding* — een opleiding volgen, zonder tegelijk aan het werk te zijn.
3. *werkzoekend* — op het meetmoment niet arbeiden, op zoek zijn naar een baan zonder tegelijk een opleiding te volgen.
4. *niet-beroepsactief* — een plek buiten de arbeidsmarkt: niet aan de arbeid en niet op zoek te zijn naar een baan. Twee voorbeelden zijn ‘uitschrijving wegens ziekte’ of ‘vrijstelling oudere werknemer’.

Deze vierdeling brengt de arbeidssituatie van de deelnemers eenduidig in kaart, maar bevat ook een traject naar arbeid. Deelnemers die bijvoorbeeld vanuit de status ‘werkzoekend’ evolueren naar ‘in opleiding’ schuiven dichterbij de arbeidsmarkt. De opleiding impliceert een competentieversterking, waardoor de werkzoekende zichzelf versterkt voor de arbeidsmarkt. Een soortgelijke vaststelling is te maken over bijvoorbeeld een stap van ‘niet-beroepsactief’ naar ‘werkzoekend’ of ‘in opleiding’.

1. Arbeidsmarktsituatie na het traject	2. Meetmomenten	AANPAK VAN DE ANALYSE
Werkend	Bij uitstroom (0 maanden)	3. Deelgroepen: karakteristieken van de begeleiding Lokale overheid is projectverantwoordelijke Lokale overheid is aanwezig als partner Lokale overheid niet aanwezig Omvang van het partnerschap: aantal partners Breed opererende derde is projectverantwoordelijke Breed opererende derde is aanwezig als partner Doelgroep al dan niet afgebakend Werkingsgebied: urbaan (centrumstad) dan wel ruraal Grote initiatieven (qua aantal begeleidingen) Vindplaatsgerichte begeleidingen
In opleiding	Op 6 maanden	
Werkzoekend	Op 12 maanden	
Niet-beroepsactief	Op 24 maanden	
	Enige activering tussen 0-6 maanden	
	Dichter aansluiten bij de arbeidsmarkt	

Werkend ↔ in opleiding ↔ werkzoekend ↔ niet-beroepsactief

De precieze toewijzing van een arbeidsmarktsituatie op dag x kwam als volgt tot stand:

1. Een Dimona-melding op dag x leidde altijd tot de code ‘werkend’.
2. Bij ontbreken van een Dimona-melding werd de eventuele deelname aan opleiding gecontroleerd. Wanneer op dag x de deelnemer in opleiding was, werd de code ‘opleiding’ toegekend.
3. Bij personen zonder code na stap 2 werd de CATWZ-code gebruikt, die vooraf heringedeeld werd naar de codes werk, opleiding, werkzoekend en niet-beroepsactief.
4. Wanneer de CATWZ op dag x een code ‘werkend’ gaf, maar er op die dag geen Dimona-melding gevonden werd, werd de deelnemer gehercodeerd naar ‘werkzoekend’. Deze ingreep hanteert de redenering dat Dimona-registraties nauwkeurig arbeid registreren en CATWZ een benaderende registratie is.

Krachtlijn 2: vijf meetmomenten na het beëindigen van de begeleiding — Een kwantitatieve analyse gaat na in welke mate deelnemers na de O&A-begeleiding instapten in arbeid dan wel opschoven richting arbeid. Die arbeidsmarktsituatie wordt op verschillende momenten in kaart gebracht: aansluitend op de begeleiding, maar ook op langere termijn. Voor elke uitgestroomde deelnemer werden daartoe verschillende meetmomenten berekend, die zich steeds verder van het einde van de begeleiding bevinden:

1. *0 maanden oftewel het uitstroommoment* — de arbeidsmarktsituatie wanneer de begeleiding eindigt.
2. *6 maanden* — de arbeidsmarktsituatie op exact zes maanden na het einde van de begeleiding.
3. *12 maanden* — de arbeidsmarktsituatie op exact één jaar na het einde van de begeleiding.
4. *24 maanden* — de arbeidsmarktsituatie op exact twee jaar na het einde van de begeleiding.

Elk meetmoment verwijdt zich verder van het uitstroommoment en bezorgt daarmee nieuwe informatie over de impact op de arbeidsmarkt en resistentie van de begeleiding op steeds langere termijn.

Een vijfde meting analyseert de impact anders. Ze beperkt zich tot de periode tussen 0 en 6 maanden:

5. *Maximale vooruitgang tussen 0 en 6 maanden* — de situatie die het dichtst bij de arbeidsmarkt aansluit en ergens in de periode tussen 0 en 6 maanden bereikt wordt.

Deze maat legt de lat heel wat lager: elke (ook tijdelijke) verandering ten goede in een periode van zes maanden is afdoende. Ze peilt naar de mate waarin er voor een deelnemer ook maar iets veranderde in diens arbeidsmarkttoestand in de periode van 0 tot 6 maanden, door elke ‘upgrade’ naar een statuut dichterbij de arbeidsmarkt te registreren. Een deelnemer die ook maar één dag werkte in de zes maanden kreeg de code ‘werkend’; een

1. Arbeidsmarktsituatie na het traject		2. Meetmomenten		AANPAK VAN DE ANALYSE	
Werkend	Bij uitstroom (0 maanden)	3. Deelgroepen: karakteristieken van de begeleiding Lokale overheid is projectverantwoordelijke Lokale overheid is aanwezig als partner Lokale overheid niet aanwezig Omvang van het partnerschap: aantal partners Breed opererende derde is projectverantwoordelijke Breed opererende derde is aanwezig als partner Doelgroep al dan niet afgebakend Werkingsgebied: urbaan (centrumstad) dan wel ruraal Grote initiatieven (qua aantal begeleidingen) Vindplaatsgerichte begeleidingen			
In opleiding	Op 6 maanden				
Werkzoekend	Op 12 maanden				
Niet-beroepsactief	Op 24 maanden				
	Enige activering tussen 0-6 maanden				
	Dichter aansluiten bij de arbeidsmarkt				

deelnemer die ook maar één dag in opleiding was (maar nooit werkte) kreeg er de code 'in opleiding' mee; enz.

De afstand verkleinen tot de arbeidsmarkt — De O&A-oproepen mikken op personen ver van de arbeidsmarkt en willen die stappen op weg naar arbeid doen zetten. “Het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt” staat voorop. Idealiter is dat het vinden van een job, maar andere stappen zijn evenzeer valabel voor Outreach & Activering.

Veranderingen in de persoonlijke situatie die deelnemers na hun begeleiding doormaken, sluiten dicht aan bij die intentie. Daarom interpreteert een vijfde resultaatmeting elke evolutie die een deelnemer richting arbeid doormaakt als positief. De meting brengt in kaart welk aandeel van de deelnemers tussen twee meetmomenten hun afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen, door een overstap naar een statuut dichterbij arbeid. Doorheen dit rapport werd dit geconcretiseerd aan de hand van de volgende 'waarderingsregels':

Een verschuiving dichterbij de arbeidsmarkt:

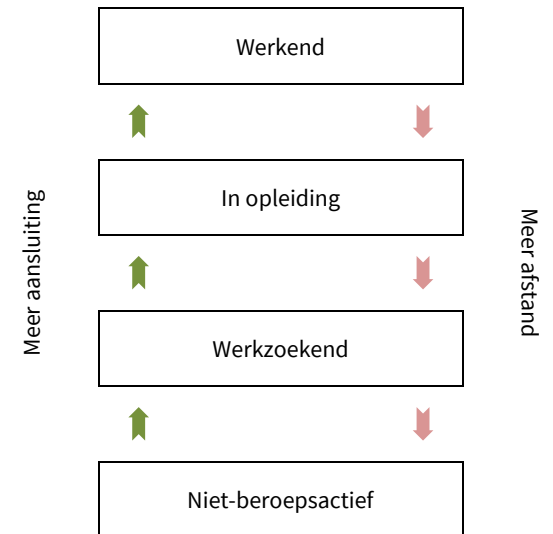
1. elke beweging weg van inactiviteit, ongeacht of dit naar werkzoekend, opleiding of werkend gaat
2. elke beweging van werkzoekend naar opleiding of werkend
3. een beweging van opleiding naar werkend

De redenering is duidelijk. Met elk van bovenstaande stappen reduceert de afstand tot de arbeidsmarkt.

Een omgekeerde beweging vergroot dan weer de afstand tot de arbeidsmarkt:

1. elke beweging weg van werkend, ongeacht of dit gaat naar opleiding, werkzoekend of niet-beroepsactief
2. een beweging van opleiding naar werkzoekend of niet-beroepsactief
3. een beweging van werkzoekend naar niet-beroepsactief

Evoluties op de arbeidsmarkt

Een derde situatie is een status quo:

1. werkend blijft werkend
2. opleiding blijft opleiding
3. werkzoekend blijft werkzoekend
4. niet-beroepsactief blijft niet-beroepsactief

Krachtlijn 3: zijn er in de projectorganisatie versterkende karakteristieken te

herkennen — Dit rapport categoriseert de dienstverleners op organisatorische eigenschappen en zet die tegen elkaar af. Op Outreach & Activering tekenden een resem organisaties en partnerschappen in, die voor heel verschillende invullingen van hun samenwerkingsverband opteerden. De grote kwantitatieve schaal van Outreach & Activering maakt het mogelijk om de meerwaarde te testen van verschillende organisationele karakteristieken voor de begeleiding. Werken de karakteristieken van een samenwerkingsverband door in het resultaat? Levert bijvoorbeeld een organisatie met meerdere partners een beter resultaat? Helpt de aanwezigheid van een lokale overheid? Leidt het ontbreken van een sterke doelgroepafbakening tot een zwakker of sterker resultaat?

De dienstverleners worden al dan niet ondergebracht in de volgende deelgroepen:

1. *Deelgroep 1. Een lokaal bestuur is aanwezig in het partnerschap* — Minstens één lokaal bestuur fungeert als projectpartner en neemt een rol op in het samenwerkingsverband.
2. *Deelgroep 2. Een lokaal bestuur is eindverantwoordelijke* — Een lokaal bestuur staat in voor de projectcoördinatie en draagt daarmee de eindverantwoordelijkheid voor het initiatief.
3. *Deelgroep 3. Breedte van het samenwerkingsverband* — Deze groep deelt projecten in volgens het aantal projectpartners.

1. Arbeidsmarktsituatie na het project		2. Meetmomenten		AANPAK VAN DE ANALYSE	
Werkend		Bij uitstroom (0 maanden)		3. Deelgroepen: karakteristieken van de begeleiding	
In opleiding		Op 6 maanden		Lokale overheid is projectverantwoordelijke	
Werkzoekend		Op 12 maanden		Lokale overheid is aanwezig als partner	
Niet-beroepsactief		Op 24 maanden		Lokale overheid niet aanwezig	
		Enige activering tussen 0-6 maanden		Omvang van het partnerschap: aantal partners	
		Dichter aansluiten bij de arbeidsmarkt		Breed opererende derde is projectverantwoordelijke	
				Breed opererende derde is aanwezig als partner	
				Doelgroep al dan niet afgebakend	
				Werkingsgebied: urbaan (centrumstad) dan wel ruraal	
				Grote initiatieven (qua aantal begeleidingen)	
				Vindplaatsgerichte begeleidingen	

4. *Deelgroep 4. Aanwezigheid van een grootschalige partner* — De aanwezigheid in het samenwerkingsverband van minstens één van de volgende drie grootschalige organisaties: Groep Intro, Arktos of Emino.
5. *Deelgroep 5. Een grootschalige partner is eindverantwoordelijke* — Één van de organisaties Groep Intro, Arktos of Emino neemt de rol van projectverantwoordelijke op en draagt daarmee de eindverantwoordelijkheid voor het initiatief.
6. *Deelgroep 6. Breedte van de doelgroep: geen focus* — Een project kan kiezen voor een ruime doelgroepafbakening, zijnde de intentie om haast elke kansarme persoon te willen begeleiden. Die intentie wordt soms expliciet vermeld. Andere dossiers vermelden niet expliciet hun ruime opzet, maar mankeren in hun doelgroepbeschrijving specifieke criteria en beperken zich tot bijvoorbeeld ‘mensen in armoede’, ‘kansarme mensen’ of stapelen ruime en diverse doelgroepkarakteristieken opeen.
7. *Deelgroep 7. Focus op een grootstedelijke omgeving* — Projecten met een focus op een grootstedelijke omgeving concentreren zich op een uitgesproken urbane context. Die grootstedelijke werking werd geoperationaliseerd als een projectgebied dat zich richt op de grootsteden of centrumsteden.
8. *Deelgroep 8. Schaal van het project* — Het aantal personen dat effectief een begeleidings-traject afrondde bij een O&A-organisatie.
9. *Deelgroep 9. Vindplaatsgerichte rekrutering* — Deelnemers die vindplaatsgericht gerekruteerd werden, zijnde personen die voorafgaandelijk aan de begeleiding niet bekend waren bij VDAB.

5. Gegevens waarop de analyse steunt

De arbeidsmarktsituatie wordt in kaart gebracht met data van VDAB die verrijkt worden met DIMONA-gegevens.

De begeleiding en het aansluitende arbeidsmarkttraject — De analyse in dit rapport combineert gegevens van verschillende bronnen. Het vertrekpunt was een lijst van personen die begeleiding ontvingen binnen een Outreach&Activering-project en met welk resultaat dit gebeurde. Deze gegevens werden verrijkt met informatie over het aansluitende traject van dezelfde personen op de arbeidsmarkt: wanneer bereikten ze arbeid, wanneer volgden ze een opleiding en wanneer waren ze werkzoekend of niet-beroepsactief?

Alle gegevens werden aangeleverd door het departement Werk en Sociale Economie – Afdeling Beleid en de afdeling Strategie van VDAB. Die laatste organisatie stond in voor de extractie en opbouw van de datasets.

De gegevens — De analyse combineert gegevens van vijf bronnen:

1. *Informatie over de begeleidingstrajecten en persoonsgegevens van de bijhorende deelnemer:* per traject/deelnemer waren gegevens beschikbaar over het verloop van de begeleiding met de start- en einddatum, het resultaat, de dienstverlener die instond voor de begeleiding, enkele gegevens over het traject van de werkzoekende voorafgaand aan de begeleiding, en tenslotte persoonsgegevens: scholing, leeftijd, geslacht, nationaliteit en regio waar de deelnemer woont. Variabelen zoals leeftijd en scholing werden om privacyoverwegingen geaggregeerd in wat bredere categorieën — leeftijd werd bijvoorbeeld gebundeld in leeftijdsgroepen van tien jaar.

2. *De historiek op de arbeidsmarkt* leverde een gedetailleerd zicht op het arbeidstraject van elke deelnemer, geoperationaliseerd in binaire situaties of de persoon op dag x al dan niet aan het werk was. Daarmee was van elke deelnemer dag per dag beschikbaar of hij/zij aan de slag was. Bron waren de Dimona-aangiftes per deelnemer, waarmee werkgevers iedere in- en uitdiensttreding van een werknemer registreert bij de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid.
3. *De historiek als werkzoekende:* gezien hun veeleer atypisch traject als werkzoekende zijn veel deelnemers reeds lang gekend bij VDAB. De dienst registreert elke persoon in begeleiding in een *categorie van werkzoekenden*. Die ‘CATWZ’ onderscheidt een dertigtal codes die staan voor een veelheid aan situaties op de arbeidsmarkt.
De CATWZ-code van een persoon varieert doorheen haar loopbaan: op een statuut van bijvoorbeeld uitkeringsgerechtigd volledig werkloze volgt bijvoorbeeld een uitschrijving wegens werk, een nieuwe inschrijving als uitkeringsgerechtigd volledig werkloze, een uitschrijving wegens ziekte, een herintrede als werkzoekende in deeltijds onderwijs, enzovoort.
Deze analyse beschikte over elke CATWZ-wijziging van elke deelnemer sinds de start van diens begeleiding, samen met de datum waarop de wijziging inging.
4. *Versterkende opleiding:* een vierde gegevensbestand detailleerde of en wanneer een persoon een opleiding volgde. Dit bestand bestond uit een historiek die aanving voorafgaandelijk aan de begeleiding.
5. *De dienstverleners:* enkele gegevens over de samenstelling van elk van de 84 consortia die instonden voor de begeleiding van de werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen en de bij hun projectaanvraag afgebakende doelgroep.

Voorafgaandelijke anonimisering van de gegevens — Door VDAB werden alle identificeerbare persoonsgegevens uit de gegevens verwijderd alvorens ze te bezorgen aan de onderzoekers. In de plaats kwam een gerandomiseerd identificatienummer dat toeliet om

DIMONA en CATWZ

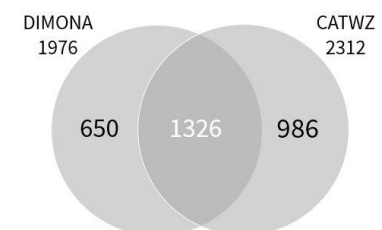
Voor de historiek op de arbeidsmarkt werd in eerste instantie beroep gedaan op de Dimona-aangiftes, maar ook de CATWZ registreert tewerkstelling. Het combineren van verschillende gegevensbronnen resulteert haast onvermijdelijk in afstemmingsproblemen. CATWZ beschikt niet steeds over de correcte informatie over de arbeidsmarkt-situatie van een persoon. Desiere, Cabus & Cockx (2020: 52) merken over CATWZ op: “De arbeidsmarktpositie wordt niet in alle gevallen perfect gemeten. Dat komt omdat er enkel een automatische flux is met Dimona voor werkzoekenden met een ‘actief’ dossier (catwz-code<15). Daardoor klopt de arbeidsmarktpositie niet steeds voor werkzoekenden die reeds langere tijd zijn uitgeschreven. Neem een werkzoekende die uitgeschreven wordt in catwz 77 (hervatten studies), vervolgens een aantal maanden studeert en dan werk vindt zonder zich eerst opnieuw in te schrijven bij VDAB. In dat geval zal de arbeidsmarktpositie van dat individu foutief geregistreerd staan als ‘hervatten studies’ en niet als ‘aan het werk’. Gelijkaardige situaties doen zich voor bij werkzoekenden die werk vinden en vervolgens opnieuw hun werk verliezen zonder zich opnieuw te registreren bij VDAB. Die individuen zullen foutief worden gelabeld als ‘aan het werk.’”

Desiere, S., S. Cabus & B. Cockx (2020) *Evaluatie van het Vlaamse doelgroepenbeleid*, HIVA - onderzoeksinstituut voor arbeid en samenleving, Leuven.

In de praktijk lopen de toewijzingen van CATWZ en Dimona behoorlijk uiteen, zoals de onderstaande figuur verduidelijkt. Op het startmoment van de begeleiding heeft Dimona weet van 1976 personen aan het werk; CATWZ telt 2312 werkenden. Beide zijn het echter maar eens over 1326 personen.

Dit rapport legt prioriteit bij de DIMONA-gegevens. Dit betekent dat wanneer een deelnemer in CATWZ op datum x een code ‘werkend’ toegekend kreeg, maar volgens de DIMONA-gegevens op dezelfde moment niet arbeidde, de CATWZ gehercodeerd werd naar ‘werkzoekend’.

Personen met een baan op het startmoment. DIMONA versus CATWZ

een persoon te volgen doorheen de verschillende gegevensbronnen. Zo kon iemands voorgeschiedenis gecombineerd worden met het verloop van het begeleidingstraject, opleidingsinspanningen en de tewerkstellingstoestand na de begeleiding. Wie deze persoon was, kon echter onmogelijk afgeleid worden uit de data.

Een extractiemoment op 31 maart 2023 — De databestanden die de impactmeting gebruikt, leveren informatie tot 31 maart 2023. Tot die datum beschikt het onderzoek over een detailzicht op de begeleiding van de deelnemers door de dienstverleners en de arbeidsmarkttoestand van uitgestroomde deelnemers. Tegelijk eindigt de periode waarover dit onderzoek kan rapporteren daarmee op dezelfde 31 maart 2023. Dit rapport tast in het duister over alles wat vanaf 1 april 2023 gebeurt met de deelnemers.

Impactmeting en projectwerking overlappen — De beide oproepen Outreach & Activering sluiten af op het einde van 2023. Tot dan kunnen de dienstverleners werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen begeleiden. Het onderzoek gebeurde bijgevolg op een moment dat de projecten nog lopende waren. Omdat de impactmeting op een tussentijds moment gebeurt, negen maanden voor het afsluiten van de beide oproepen, mist de analyse onvermijdelijk het resultaat van een aantal latere trajecten. Wel capteert de analyse het overgrote deel van de trajecten: de twee oproepen gingen van start respectievelijk in oktober 2019 en december 2020.

Een tussentijdse analyse leidt tot een sneller resultaat — Tussentijdse gegevens gebruiken, over de situatie op 31 maart 2023, is een pragmatische keuze. Het impliceert een overduidelijk nadeel: er wordt met een onvolledige set begeleidingen gerekend. De analyse mist de begeleidingen die laat in de looptijd gebeuren of eindigen, net zoals ze in verhouding ook meer begeleidingen mist van dienstverleners die voor een lange begeleidingstijd kozen.

Looptijd van een begeleiding

Een begeleiding binnen Outreach & Activering vertrekt meestal voor een langdurig traject. Het wedervaren van de deelnemers uit de eerste projectjaren schetst daarom het meest correcte beeld hoeveel tijd een gemiddelde begeleiding vergt.

Doorheen 2019 en 2020 vatten 4253 deelnemers een begeleiding aan, waarvan op 31 maart 2023:

- 69 procent als uitgevoerd geregistreerd was door de dienstverleners. Gemiddeld duurden deze begeleidingen 350 dagen.
- 14 procent van de begeleidingen werd vervroegd gestaakt, na een gemiddelde duurtijd van 348 dagen.
- 17 procent van de begeleidingen uit 2019 en 2020 was nog lopende. Al deze personen werden op 31 maart 2023 bijgevolg nog steeds ondersteund, op die datum goed voor een begeleidingstijd van gemiddeld 1028 dagen.

Samen met een langdurig traject komt een grotere kans dat de begeleiding op de extractie-datum nog lopende is.

Maar het gebruiken van tussentijdse gegevens had ook voordelen. Het laat toe om vroeger een inschatting te maken van het effect van de begeleiding. Een studie die wacht op het afronden van alle projecten en begeleidingen, bezit naar verwachting pas een jaar later resultaten. Dit terwijl op het extractiemoment de meeste van de voorziene begeleidings-trajecten afgehandeld zijn, en bijgevolg ook tussentijds al een ruime dataset beschikbaar is.

Een afdoende groot aantal ‘oude’ trajecten — Er pleit nog een tweede argument ten voordele van een tussentijdse analyse: de precieze afsluitdatum is ondergeschikt aan het zicht krijgen op het wedervaren van de ex-deelnemers op de arbeidsmarkt. Dat traject is optimaal te meten wanneer de deelnemers een tijd daarvoor — zes maanden, twaalf maanden, ... — hun begeleiding afsloten. Voor de analyse zijn personen belangrijk die pakweg in 2020 of 2021 uitstroomden, omdat ze na de begeleiding al over een lang arbeidsmarkttraject beschikken. In maart 2023 was een groot volume aan begeleidingen beschikbaar die afdoende lang voor het extractiemoment uitstroomden.

Zo bekeken leveren overigens deelnemers die omstreeks 31 maart 2023 uitstromen weinig meerwaarde voor het onderzoek: hun arbeidsmarkttraject situeert zich grotendeels na het meetmoment en blijft daarmee buiten dit onderzoek.

6. Opbouw van de dataset

Dit rapport steunt op gegevens van 9565 begeleide personen. Al die trajecten zijn afgerond. Het gaat om begeleidingen die volledig uitgevoerd werden, maar ook om vervroegd beëindigde trajecten.

6.1. Data cleaning

Startpunt: 18.290 begeleidingstrajecten — Op datum van 31 maart 2023 — het moment waarop de gegevens verzameld werden — stond de teller van het aantal begeleidingen binnen de O&A-projecten op 18.290 trajecten. Dit was de som van zowel de al beëindigde begeleidingen als de begeleidingen die op dat moment nog lopende waren.

Verwijderen van trajecten met technische manco's in de gegevens — Niet elk traject bleek even geschikt om in de gegevensset te figureren. Een aantal trajecten kampen met onvolledige of foutieve gegevens. Dat leidde naar een schrapping en gebeurde in vier situaties:

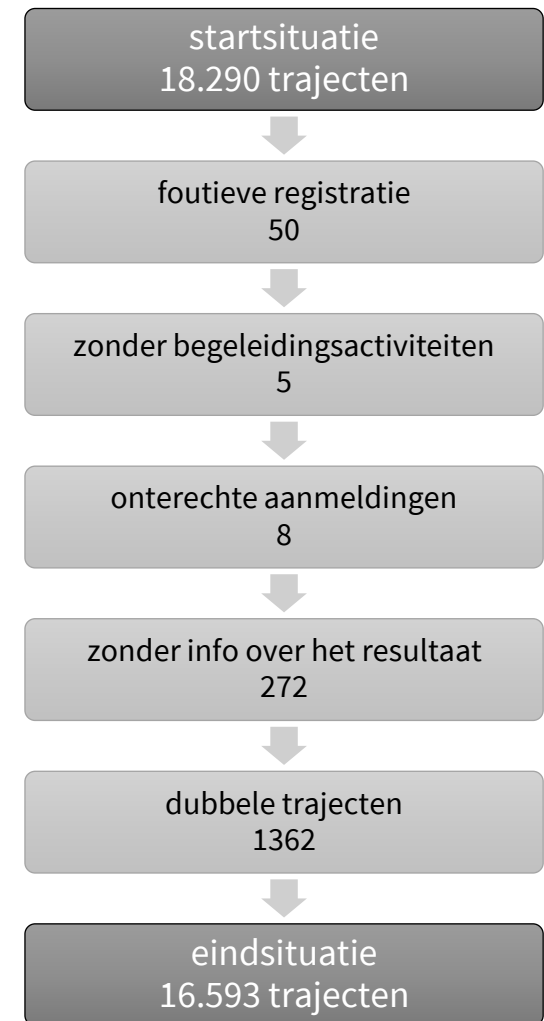
1. *Foutieve registraties* — Een beperkt aantal trajecten bevatten manifest foutieve gegevens, die onmogelijke situaties impliceerden. Vijftig dossiers bezaten een einddatum die zich voor de begindatum situeerde.
2. *Trajecten zonder begeleidingsactiviteiten* — Vijf begeleidingen werden op dezelfde datum gestart en afgesloten. Op de dag van de intake eindigt bijgevolg de begeleiding. Een betekenisvolle impact van de begeleiding lijkt uitgesloten.

Te noteren is dat nog andere trajecten snel na hun start afgesloten worden. Die begeleidingen lopen van enkele dagen tot enkele weken. Ook van deze korte trajecten is twijfelachtig of de begeleiding een betekenisvolle impact heeft. Zulke korte trajecten figureren desondanks wel in de finale dataset. Een resultaat op korte termijn is mogelijk. De begeleidingen verwijderen zou het opleggen van een arbitraire grens impliceren. Het gaat sowieso om een beperkte groep: 1 procent van de begeleidingen loopt één week of minder; 3 procent van de begeleidingen loopt één maand of minder.

3. *Onterechte aanmeldingen* – In acht trajecten werd de begeleiding nooit gestart of werd die na de begeleidingsstart herroepen. Het gaat om niet-uitgevoerde begeleidingen.
4. *Trajecten zonder informatie over het resultaat op het einde van de begeleiding* – 272 trajecten bevatten geen informatie over de uitstroom na de begeleiding. Omdat essentiële informatie ontbrak over de arbeidsmarktsituatie van de deelnemer op het moment waarop de begeleiding eindigde, werden deze trajecten voor de analyse waardeloos.

Elk van deze vier ingrepen is vooreerst technisch geïnspireerd. Het verwijderen van deze – in totaal 335 trajecten – zorgt voor een meer betrouwbare en homogene dataset, die voor elk traject over dezelfde gegevens beschikt.

Verwijderen van meervoudige begeleidingen – De initiële 18.290 begeleidingen staan elk voor één traject bij één organisatie. Het cijfer betekent niet dat er ook 18.290 verschillende personen begeleid werden. Sommige personen volgden immers meerdere trajecten. Dat aantal was substantieel: haast 8 procent van de trajecten gebeurden door personen die al een ander traject volgden. Negen op tien daarvan waren tweede trajecten. De overige ‘dubbele’ trajecten behoren toe aan personen die drie of zelfs meer trajecten volgden binnen Outreach & Activering.

De extra trajecten vallen uiteen in allerlei situaties:

- Parallel twee trajecten uitvoeren: bijvoorbeeld een kort tweede traject bij een andere organisatie, maar ingekapseld in een langer traject bij de begeleidende organisatie
- Overlappende trajecten: een tweede traject begint nog voor een eerste traject eindigt
- Serieel: trajecten die aansluiten op elkaar
- Allerlei combinaties van falende dan wel succesvolle trajecten
- Trajecten bij verschillende organisaties, maar ook meerdere trajecten bij één organisatie zijn mogelijk

Met het laatste traject rekenen — De personen die meerdere O&A-trajecten volgen, zorgen voor dubbelstellingen. Hun arbeidsmarkttraject na afloop van de begeleiding figureert meerdere keren in de gegevens waardoor hun profiel zwaarder zou doorwegen in het resultaat. Om elke deelnemer een gelijk gewicht te geven in de analyse, werd geopteerd om voor elke O&A-werkzoekende met slechts één traject te rekenen. Op die manier rapporteert de analyse over de impact op personen en niet over trajecten.

Wanneer iemand meerdere trajecten volgde, werd enkel het meest recente traject aangehouden. Dit is het traject dat zich het dichtst bij de arbeidsmarkt bevindt. Die aanpak zorgt ervoor dat de analyse rekent met het eindresultaat van de verschillende begeleidingen die de deelnemer genoot.

Het verwijderen van dubbele trajecten leidt naar kwantitatief veruit de belangrijkste reductie in de dataset, met het schrappen van 1362 dubbele trajecten, die goed zijn voor 7,5 procent van de initiële dataset.

Een voorbeeld van een deelnemer met meerdere trajecten

Het onderstaande illustreert een combinatie van drie trajecten door één persoon:

- Traject 1 bij project A loopt van begin juni 2021 en wordt gestaakt in juli 2022
- Traject 2 bij project B vangt aan in februari 2022 maar wordt snel gestaakt in maart 2022. Dit tweede traject valt helemaal binnen het eerste traject
- Traject 3: bij project C start in mei 2022 (wanneer traject 1 nog loopt) en wordt succesvol afgerond in september 2022 (wanneer traject 1 al gestaakt is)

De analyse rekent enkel met traject 3.

Uit de beschikbare gegevens is niet op te maken wat de inhoud van de drie trajecten is.

18.290 trajecten reduceerden naar 16.593 personen — De impact van de meeste van bovenstaande manipulaties is beperkt. Opgeteld reduceren deze technisch geïnspireerde verwijderingen de dataset in totaal met 9 procent. Dat wegfilteren zorgt voor een set gegevens van 16.593 unieke personen die in een O&A-begeleiding stapten en waarvoor afdoende en betrouwbare informatie beschikbaar is over hun arbeidsmarktsituatie na de begeleiding.

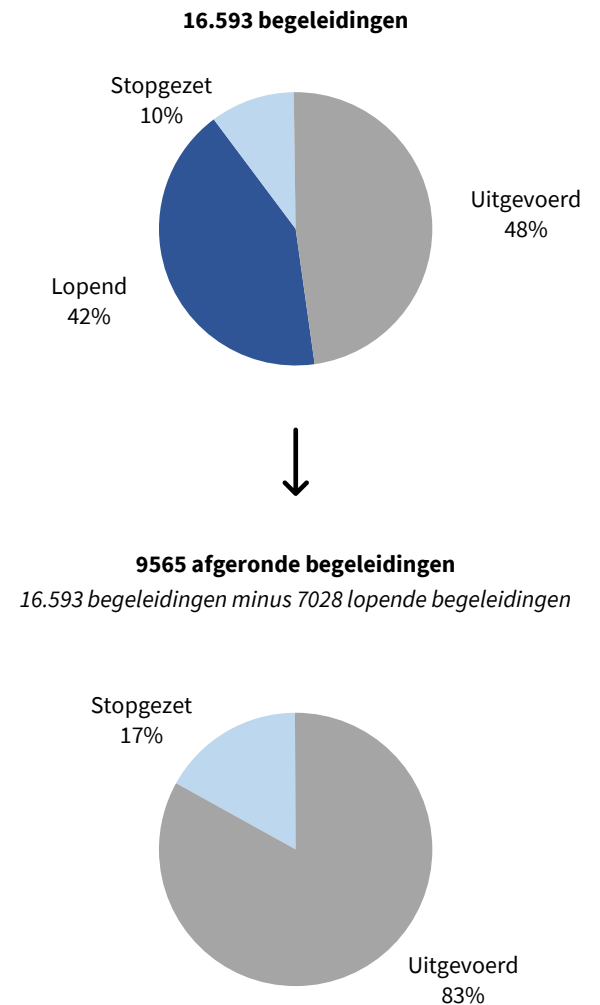
6.2. Rekenen met afgeronde begeleidingen

Lopende begeleidingen werden verwijderd uit de analyse — Op het meetmoment van 31 maart 2023 lopen de O&A-oproepen nog volop. Op dat moment begeleiden de dienstverleners nog werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen en na die datum vangen nog nieuwe trajecten aan.

Van de 16.593 trajecten waren er op 31 maart 2023 nog 7028 lopende. Die deelnemers zijn op dat moment ‘in begeleiding’. Met deze nog lopende begeleidingen wordt niet gerekend. Ze werden verwijderd uit de gegevensset. Dit gebeurt omdat de begeleiding geen eindresultaat leverde. Een organisatie die nog volop hulp verleent — en de begeleiding soms pas startte — kan niet afgerekend worden op haar resultaat.

De lopende begeleidingen verwijderen uit de analyse is een ingrijpende beslissing. Het reduceert het aantal trajecten met 42 procent, zijnde alle deelnemers die op 31 maart 2023 nog in begeleiding zijn.

Projecten beslissen overigens zelf wanneer ze een begeleiding als uitgevoerd registreren. Bij een aantal ‘lopende’ trajecten is de begeleiding de facto afgerond, maar sluit de organisatie het traject voorzichtigheidshalve nog niet formeel af. De deelnemer kan immers een terugval

ontmoeten, waarna ze terug in de begeleiding zou stappen. Het aantal van zulke situaties is onbekend.

Afgeronde begeleidingen: uitgevoerd versus stopgezet — Een afgeronde begeleiding kon twee vormen aannemen, die beide opgenomen werden in de gegevensset:

1. *Een ‘uitgevoerde’ begeleiding* — Het voorziene traject is volledig uitgevoerd, waarna de begeleiding eindigde. Deze status impliceert dat de organisatie haar engagement volbracht. Het gaat om 7952 trajecten.
2. *Een ‘stopgezette’ begeleiding* — Hoewel de begeleiding eindigde, werd het beoogde traject niet volledig uitgevoerd. De samenwerking met de deelnemer eindigde vervroegd. Het gaat om 1613 trajecten.

Een ‘uitgevoerde’ begeleiding impliceert niet dat de deelnemer uitstroomt naar werk. Het resultaat van de begeleiding is afhankelijk van wat het traject beoogde. Dat hoeft geen instap in arbeid te zijn; een begeleiding kan bijvoorbeeld focussen op het wegwerken van prioritaire drempels — medische problematieken, psychologische hulp, taal en integratie, ... — die arbeid in de weg staan. Op het einde van een succesvolle begeleiding is de deelnemer nog steeds werkzoekend.

Andere projecten leunen wel dichterbij de arbeidsmarkt, maar lukken er niet in om een deelnemer op het einde van het voorziene begeleidingstraject te doen instappen in arbeid. Ook zo’n deelnemers blijven op het einde van de begeleiding ‘werkzoekend’ of ‘in opleiding’.

Een ‘stopgezette’ begeleiding impliceert een vervroegd einde aan de begeleiding. Dit kan om een veelheid aan redenen. De organisatie of deelnemer kunnen zelf tussentijds een einde maken aan de begeleiding. Allerlei aanleidingen zijn mogelijk: een gebrek aan inspanning van de deelnemer, een bij nader inzien niet-adequate begeleidingsaanpak, maar ook een verhuis van de deelnemer of pakweg een herval in een ziektebeeld dat het aanhouden van de begeleiding onmogelijk maakt.

Zo'n gestaakte begeleiding staat lang niet altijd voor een negatief resultaat. Wanneer een deelnemer tijdens het begeleidingstraject een job vindt, stopt de begeleiding. Het voorziene traject is mogelijk nog lang niet afgerond, maar het resultaat arbeid is bereikt.

Gegevens van ongeveer 9500 begeleidingstrajecten — De bovenstaande ingrepen schrappen heel wat van de initieel aanwezige 18.290 trajecten. De analyse eindigt zo met gegevens van 9565 unieke personen die:

1. Tussen november 2019 en maart 2023 één of meerdere begeleidingen volgden in het kader van een oproep Outreach & Activering
2. Uiterlijk op 31 maart 2023 hun begeleiding afronden, zijnde uitgevoerd of vervroegd stopgezet.

7. Het aandeel vindplaatsgerichte begeleidingen

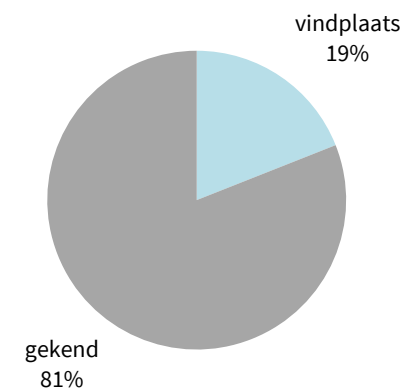
Ondanks de klemtoon in Outreach & Activering op vindplaatsgericht rekruteren, traceren de dienstverleners maar 19 procent deelnemers die nog niet door de VDAB gekend waren. Grote verschillen zijn te merken tussen de dienstverleners, met een spreiding van 0 tot 76 procent vindplaatsgerichte rekruteringen.

Niet-beroepsactieve personen die niet gekend zijn bij VDAB — De Outreach & Activering-oproepen beklemtonen het aantrekken van “niet-beroepsactieve personen die op het moment van intrede in het project niet bekend zijn bij VDAB”. Die keuze is meer dan verdedigbaar: het zijn profielen die enerzijds veel baat hebben bij de dienstverlening en anderzijds bijzonder interessant zijn met het oog op het verhogen van de arbeidsdeelname. Bij activering helpt deze groep de werkgelegenheidsgraad danig vooruit.

‘Vindplaatsgerichte rekrutering’ werd in deze studie met een proxy geïsoleerd: personen waarvoor vijf dagen voordat de begeleiding aanving geen gegevens beschikbaar waren in de databanken van VDAB. De dienst had bijgevolg met deze personen nooit een betekenisvol contact.

Deze proxy impliceert dat een vindplaatsgerichte rekrutering enkel kan bij een deelnemer zonder enig voorgaand contact met de VDAB-dienstverlening. Dat is conform de omschrijving in de oproepdocumenten (zie boven), maar legt tegelijk een hoge lat. De keuze sluit alle personen uit die in het verleden ooit enig contact hadden met VDAB, daarmee een registratie kregen en bijgevolg bekend zijn bij VDAB. Zo’n registratie — soms lang geleden — sluit echter niet uit dat een persoon jarenlang elk contact ontbreekt met VDAB. Een voorbeeld is iemand met een registratie als niet-beroepsactief en daarmee geen doelgroep van VDAB. Wanneer een organisatie in het kader van Outreach & Activering zo’n persoon

Deelnemers aan Outreach & Activering zijn overwegend gekend door VDAB

traceert en activeert, sluit dit aan bij vindplaatsgericht rekruteren. Maar dit onderzoek mist dit omdat de persoon bekend is bij VDAB.

Een minderheid wordt vindplaatsgericht gerekruteerd — Ondanks de focus die de beide oproepen leggen op vindplaatsgerichte rekrutering, stapt slechts een minderheid van 19 procent in de begeleiding na een vindplaatsgerichte rekrutering. De overgrote meerderheid van de deelnemers had bijgevolg al eerder contact met VDAB en was daarmee gekend door de dienst.

Dit aandeel is berekend op de volledige groep personen die een begeleiding aanvatte. Het gaat om een totaal van 16.593 personen, heel wat meer dan het deel waarmee dit rapport verderop rekt. Het hier gebruikte cijfer omvat ook personen waarvan de begeleiding op het extractiemoment nog lopende was.

Deze studie mist gegevens die kunnen verduidelijken waarom er weinig vindplaatsgericht gerekruteerd wordt. Vindplaatsgericht rekruteren is sowieso een relatief recent concept en een moeilijke aanpak. Het richt zich op personen die haast per definitie niet makkelijk te traceren zijn — niet gekend als werkzoekende — en die mogelijk ook weinig interesse tonen in de begeleiding.

Omgekeerd beschikt VDAB over een lange historiek en een uitreikende aanpak. Het is mogelijk dat de dienst veel van de momenteel niet-beroepsactieve personen in het verleden reeds bereikte. In dat geval resten er eenvoudigweg weinig personen om vindplaatsgericht te rekruteren. Een voorzichtige bevestiging daarvan is te vinden bij een kruising van de rekruteringswijze met de herkomst van de deelnemers. Vindplaatsgericht rekruteren gebeurt vooreerst bij deelnemers met een buitenlandse en niet-Europese nationaliteit. Dit suggereert dat het deels om nieuwkomers gaat. Of omgekeerd: personen met een Belgische nationaliteit hadden reeds een vroeger contact met VDAB.

Nationaliteit van de deelnemers (N=16.593)

	Reeds gekend bij VDAB	Vindplaatsgericht gerekruteerd
België	50%	17%
EU14*	5%	7%
EU13**	6%	11%
Niet-EU	40%	66%
Totaal	100%	100%

* Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Verenigd Koninkrijk en Zweden.

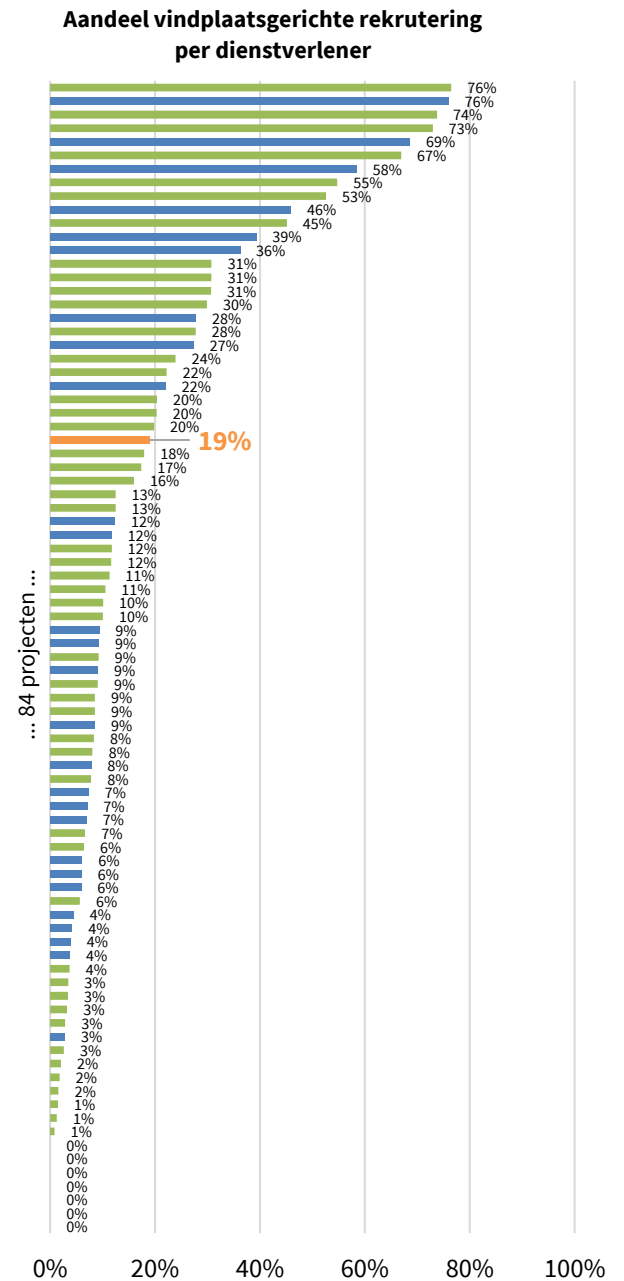
** Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

Een brede spreiding — De grafiek hiernaast toont dat het aandeel vindplaatsgerichte begeleidingen per dienstverlener danig varieert. In een meerderheid van de projecten zorgt vindplaatsgericht rekruteren slechts voor een marginaal aandeel van de begeleidingen.

Maar een aantal dienstverleners realiseert wel vindplaatsgericht rekruteren. Het meest succesvolle project behaalt 76 procent vindplaatsgerichte begeleidingen. Dit is een eerder kleinschalig project, met een vijftigtal begeleidingen, waardoor de statistiek voorzichtig moet geïnterpreteerd worden. Maar een dienstverlener met meer dan 200 deelnemers behaalt de op één na meest uitgesproken score — afgerond ook 76 procent vindplaatsgerichte rekruteringen.

De grafiek kleurt elke organisatie met 200 begeleidingen of meer blauw. Dit zijn de grotere projecten, waarover met statistisch vaste grond onder de voeten kan gesteld worden dat het aandeel vindplaatsgerichte begeleidingen niet toevallig tot stand kwam. Duidelijk is dat die grotere organisaties zich spreiden over de populatie: sommige grote organisaties rekruteren duidelijk sterker vindplaatsgericht.

De data laten nadere analyses niet toe. Ze bevatten geen informatie over rekruteringswijze, de wijze van aanspreken van doelgroepen, de eigenheid van de doelgroep, en dergelijke meer.

8. Situatie bij de instap in de begeleiding

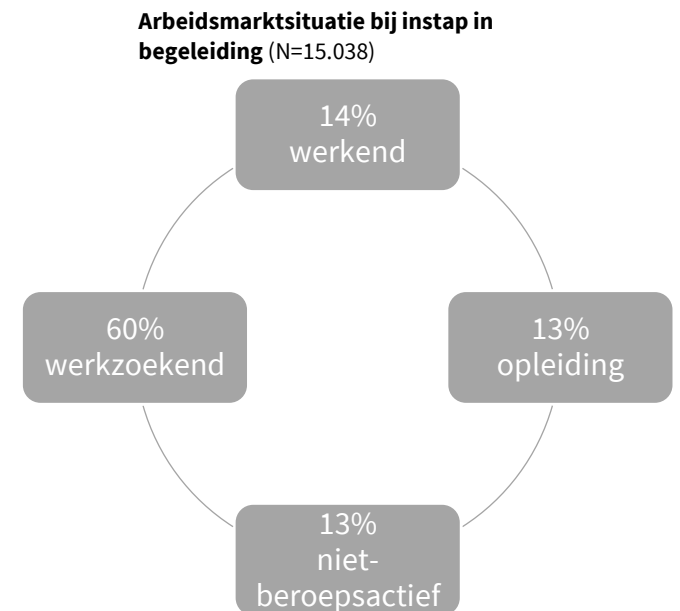
Lang niet iedere deelnemer stapt vanuit een statuut als werkzoekende of inactiviteit in Outreach & Activering. Één op zeven deelnemers werkt op het instapmoment.

De vertreksituatie van de deelnemers — De analyse van het traject van de deelnemers vertrekt bij het moment van instappen in een begeleiding. Deze analyse rekent daarbij met de volledige groep deelnemers, met inbegrip van de personen die op het extractiemoment nog steeds in begeleiding zijn. Hun traject tijdens en na de begeleiding is bij de analyse van het instapmoment niet relevant.

Een behoorlijk grote groep is aan de slag — Van haast alle deelnemers is hun situatie op de arbeidsmarkt bekend op hun instapmoment, zijnde voorafgaandelijk aan elke begeleiding. Het overgrote aandeel is werkzoekend (60%). Samen met de 13 procent die vanuit inactiviteit instapt, sluit ongeveer drie kwart van de deelnemers daarmee aan bij de doelstellingen van de beide oproepen.

Het relatief kleine aandeel van 13 procent personen die vanuit inactiviteit instappen, verrast wat omdat de niet-beroepsactieve arbeidsreserve de eerste doelgroep is van Outreach & Activering. Deze groep blijkt uiteindelijk maar goed te zijn voor één op acht deelnemers.

De overige deelnemers beginnen de begeleiding vanuit een situatie waar ze werken (14%), dan wel in opleiding zijn (13%). Dit lijkt op het eerste zicht ver van de Outreach & Activering-doelstellingen en -richtlijnen bij de rekrutering. Maar te noteren is dat er nauwelijks inhoudelijke informatie beschikbaar is over de precieze arbeidsmarktsituatie. Van veel opleidingen is duidelijk dat ze taalversterkend zijn. Maar over het statuut ‘werkend’ is geen

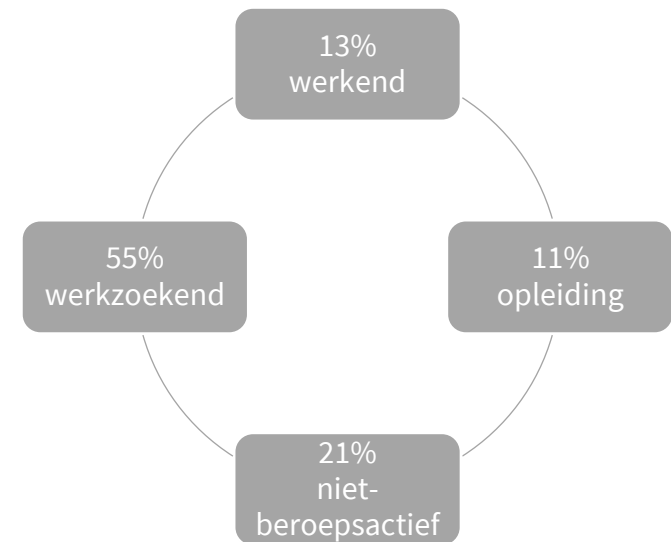
extra informatie beschikbaar. Een statuut als ‘werkend’ of ‘in opleiding’ sluit bijgevolg geen precare arbeidsmarktsituatie uit. Het is bijvoorbeeld onduidelijk of de arbeid voltijds dan wel deeltijds is: ook enkele uren deeltijds werk volstaan om die dag als ‘werkend’ geteld te worden. Pakweg een toevallige dag uitzendarbeid registreert de deelnemer als werkend, terwijl diens ruimere arbeidsloopbaan problematisch kan zijn. Omgekeerd kan een deelnemer overigens evenzeer toevallig die ene dag ‘werkzoekend’ geteld worden binnen een loopbaan met frequente arbeidsmomenten.

Vindplaatsgerichte rekruteringen als niet-beroepsactief registreren verandert weinig —

In de bovenstaande gegevens ontbreken 1555 personen waarvan de arbeidsmarktstatus onbekend is bij hun instap in een begeleiding. Het zijn personen die vindplaatsgericht gerekruteerd werden, waardoor weinig informatie beschikbaar is over hun voorafgaandelijke situatie. De afwezigheid van deze groep vertekent de bovenstaande cijfers enigszins. Personen die niet bij VDAB gekend zijn, bezitten naar verwachting een statuut als niet-beroepsactief dan wel werkzoekend. Dankzij de Dimona-gegevens is bovendien duidelijk dat ze op het instapmoment niet aan de slag zijn.

In de figuur hiernaast worden speculatief alle 1555 dossiers toegevoegd aan de groep ‘niet-beroepsactief’, uitgaande van de veronderstelling dat personen bij een vindplaatsgerichte rekrutering vooral tot de groep van de niet-beroepsactieve personen behoren. Het toevoegen van de 1555 dossiers bij de deelgroep ‘niet-beroepsactief’ verandert de bovenstaande verhoudingen echter niet ingrijpend. De groep ‘niet-beroepsactief’ groeit danig, maar het aandeel personen werkend of in opleiding reduceert slechts licht.

Arbeidsmarktsituatie bij instap in begeleiding;
1555 personen zonder informatie ondergebracht
bij ‘niet-beroepsactief’ (N=16.593)

9. De arbeidsmarktsituatie op het moment van uitstroom

Één op drie van de afgeronde begeleidingen eindigt met een baan.

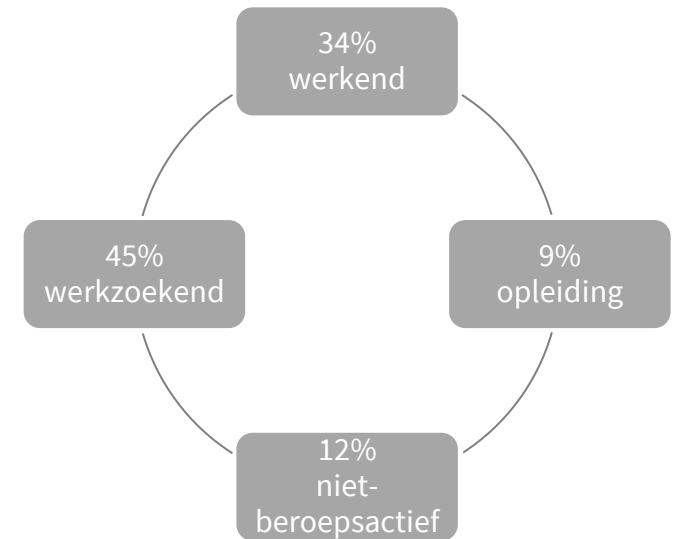
Één op drie is aan de slag na de begeleiding — Vanaf dit hoofdstuk rekt de analyse met de groep van 9565 beëindigde begeleidingen. Al deze personen rondden hun begeleiding bij een dienstverlener af of stopten die vervroegd. Al deze personen staan bijgevolg volop op de arbeidsmarkt, maar ditmaal gesterkt door de begeleiding die ze binnen Outreach & Activering ontvingen.

De figuur hiernaast toont de situatie op het uitstroommoment, de dag waarop de begeleiding eindigde. Opvallend is het substantiële aandeel personen dat aan de slag zijn. Op het uitstroommoment bezit 34 procent een baan. Dit oogt als een mooi resultaat. De dienstverleners begeleiden immers een moeilijke doelgroep, maar na de begeleiding is één op drie aan de slag.

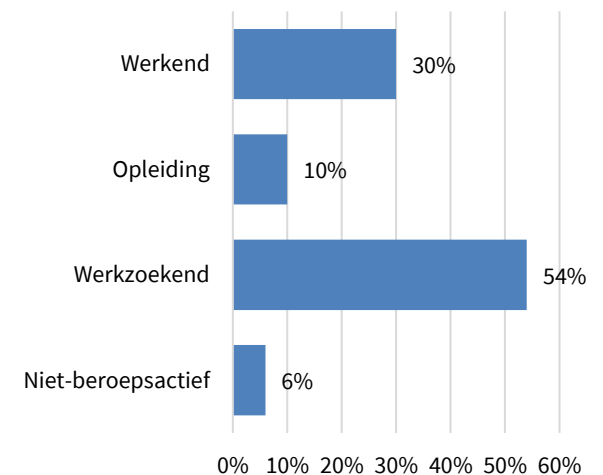
30 Procent was al aan het werk, 70 procent in nieuw aan het werk — Het vorige hoofdstuk wees uit dat 14 procent van de deelnemers bij hun instap in de begeleiding een baan had. Dit maakt het moeilijker om in dit hoofdstuk harde uitspraken te doen: er is geen heldere vertreksituatie met 0 procent werkenden op het moment van instap in de begeleiding. De veronderstelling kan zelfs gemaakt worden dat het uitstroommoment ook zonder Outreach & Activering een soortgelijke 14 procent zou halen.

De figuur hiernaast onderzoekt de impact van die troebele achtergrond. Dit gebeurt met een analyse van de groep van 2990 deelnemers die werkten op het uitstroommoment. Van deze groep blijkt 30 procent ook aan het werk bij de start van hun begeleiding. Dit impliceert dat er inderdaad een substantiële instroom is van personen die op het startmoment een baan hadden, maar tegelijk dat de groep werkenden op het uitstroommoment veel ruimer is

Uitstroommoment. Arbeidsmarktsituatie op het einde van de begeleiding (N=9565)

Deelnemers met een baan op het uitstroommoment, opgedeeld naar arbeidsmarktsituatie bij de start van hun begeleiding (N=2990)

samengesteld: 70 procent komt uit een ander statuut. Het aandeel van 34 procent werkenden op het uitstroommoment laat zich niet reduceren tot personen die zich al eerder dichtbij arbeid bevonden.

Een doelgroep met een sterk profiel — Een baan hebben bij de start van de begeleiding suggereert een relatief sterk arbeidsmarktprofiel. Een groot aantal van de deelnemers die al werken op het startmoment zijn inderdaad terug te vinden onder de werkenden op het uitstroommoment. De gegevens bevatten 1175 personen die arbeiden bij de start van de begeleiding en die begeleiding ook al afrondden. Daarvan werken 891 personen (76%) ook op het uitstroommoment. Werken op het instroommoment voorspelt uitermate sterk de arbeidsmarktsituatie bij uitstroom. Maar de groep die in dat geval is, is kwantitatief te klein om de hele 34 procent te verklaren die aan de slag is op het moment van uitstroom.

De grootste groep blijft werkzoekend — Een vergelijking tussen de situatie bij de start van de begeleiding en het uitstroommoment suggereert vooreerst een transfer van werkzoekend naar werkend. Die laatste groep groeit danig; de groep werkzoekenden krimpt van 60 procent op het startmoment naar 45 procent bij uitstroom. Dit mag niet uit het oog doen verliezen dat het aandeel werkzoekenden desondanks de grootste groep blijft: haast de helft van de deelnemers sluit de begeleiding af met het statuut van werkzoekende.

Verder valt in de figuur op dat het aandeel ‘in opleiding’ wat kleiner werd: 9 procent in de plaats van 13 procent. Hoewel Outreach & Activering de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner wil maken — en het toeleiden naar een opleiding daar mooi in past — blijkt dit traject geen danig uitstroomkanaal. Onduidelijk is evenwel de mate waarin dienstverleners tijdens hun begeleiding zelf opleidingen voorzien. Uitstroom naar een andere opleiding is mogelijk een weinig attractief vooruitzicht voor de deelnemers.

Het aandeel niet-beroepsactieve personen krimpt weinig — Op het einde van de begeleiding is 12 procent van de deelnemers niet-beroepsactief. Dit aandeel is niet veel lager dan bij het instapmoment. Afhankelijk van het al dan niet onderbrengen van vindplaatsgerichte rekruteringen als ‘niet-beroepsactief’ (zie hierboven), is dit vergelijkbaar met de 13 procent niet-beroepsactieve personen bij de instap in de begeleiding (zonder vindplaatsgerichte rekruteringen) of minder dan de 21 procent niet-beroepsactieven bij de instap in de begeleiding (met alle vindplaatsgerichte rekruteringen als niet-beroepsactief geregistreerd).

Het aanspreken en versterken van de groep niet-beroepsactieve personen is een prioritaire doelstelling van Outreach & Activering. Zowel het initieel beperkte aandeel niet-beroepsactieven onder de deelnemers als de beperkte uitstroom uit het statuut na de begeleiding, suggereren dat de dienstverleners het eerder moeilijk hebben om die opdracht te volbrengen. De onduidelijkheid over het statuut waarmee vindplaatsgerichte rekruteringen komen, maakt het echter moeilijk om precieze uitspraken te doen.

Uitgevoerde versus stopgezette begeleidingen

De cijfers van deze impactanalyse combineren de resultaten van zowel uitgevoerde als stopgezette begeleidingen. Een uitgevoerde begeleiding rondde de voorziene begeleiding af; een stopgezette begeleiding staakte vervroegd de begeleiding. De aanleiding voor die vervroegde stop is onbekend. Het lage aandeel ‘werkend’ in de onderstaande gegevens suggereert dat weinig begeleidingen stopgezet worden omdat de deelnemer een baan vond.

Stopgezette begeleidingen zijn goed voor 17 procent van het totale aantal afgeronde begeleidingen. Dit relatief bescheiden aandeel zorgt ervoor dat de toch wat afwijkende arbeidsmarktsituatie van personen wiens begeleiding gestaakt werd, het totale resultaat zelden ingrijpend beïnvloedt.

	Uitgevoerde begeleidingen N= 7952	Stopgezette begeleidingen N=1613
Gemiddelde duurtijd	273 dagen	262 dagen
Werkend	38%	15%
In opleiding	9%	8%
Werkzoekend	43%	57%
Niet-beroepsactief	10%	20%

10. De arbeidsmarktsituatie op langere termijn

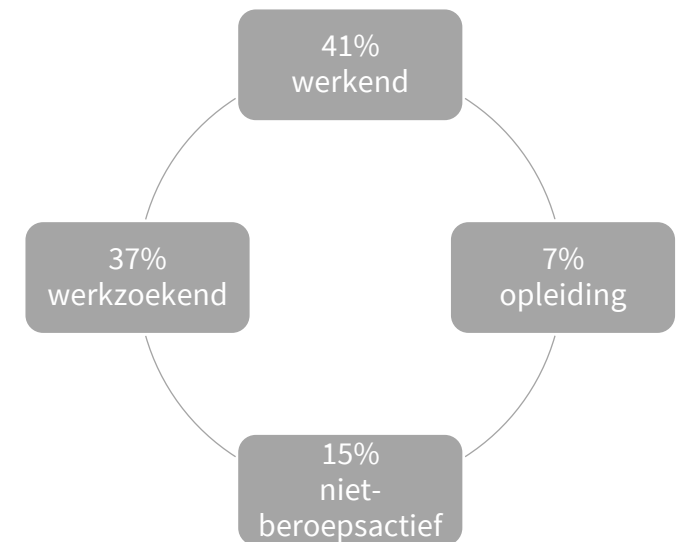
Drie meetmomenten, tot twee jaar na het afronden van de begeleiding, tonen dat telkens ongeveer 40 procent van de deelnemers aan de slag is.

Zes maanden na de begeleiding — Een volgend meetmoment van de arbeidsmarktsituatie gebeurt op zes maanden na de uitstroom. Op dat moment zijn er gegevens beschikbaar van 7265 ex-deelnemers. Haast een kwart van de personen waarmee bij uitstroom gerekend werd is bijgevolg verdwenen. Dit wordt veroorzaakt doordat de begeleidingen langer in het verleden moet afgesloten zijn om een zes-maanden-moment te kunnen berekenen. De begeleiding binnen Outreach & Activering moest uiterlijk op het einde van september 2022 afgesloten worden om op het meetmoment van 31 maart 2023 over een zes-maanden-moment te beschikken. Alle deelnemers die in oktober 2022 of later afzwaaiden, ontbreken op het meetmoment in maart 2023 een voldoende lange periode van zes maanden.

Op het zes-maanden-moment is 41 procent van de ex-deelnemers aan de slag. Dat is meer dan op het moment van uitstroom (34%). Het aandeel werkzoekenden daalt tot 37 procent. Bij uitstroom bedroeg dit 45 procent. De cijfers suggereren dat de O&A-deelnemers zich ook na de begeleiding meer dan staande houden op de arbeidsmarkt. Het aandeel personen met een baan groeit.

Twaalf maanden na de begeleiding — Een volgend moment meet de arbeidsmarktsituatie op twaalf maanden na de begeleiding. Er resten nog 5294 ex-deelnemers oftewel 55 procent van de groep met een afgeronde begeleiding.

Na zes maanden. Arbeidsmarktsituatie zes maanden na de begeleiding (N=7265)

Het resultaat is vergelijkbaar en zelfs net iets beter dan de groep op het zes maanden-moment: 45 procent is aan de slag één jaar na het einde van de begeleiding door Outreach & Activering.

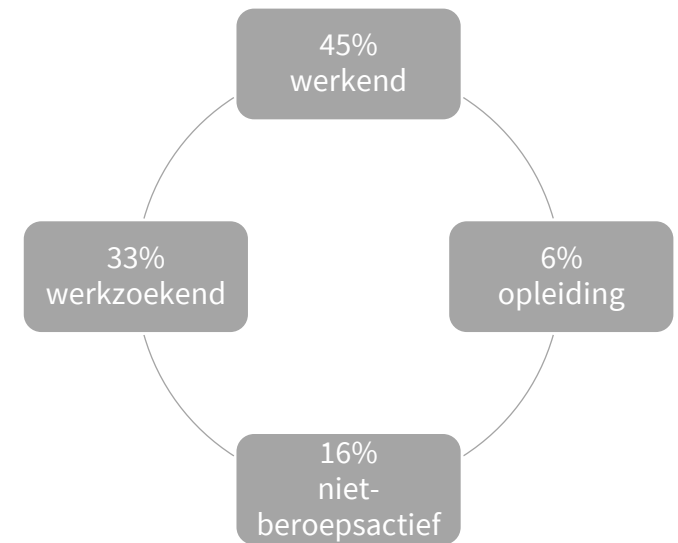
Vierentwintig maanden na de begeleiding — Een volgend en laatste meetmoment inventariseert de arbeidsmarktsituatie twee jaar na de begeleiding. De groep ex-deelnemers omvat nog 1892 personen, zijnde 20 procent van de groep met een afgeronde begeleiding.

De danige reductie vloeit voort uit de langere periode na het afsluiten van de begeleiding. Deze deelnemers sloten ten laatste op 31 maart 2021 de Outreach & Activeringbegeleiding af, wat als moment relatief dichtbij de start van de oproep ligt. Dienstverleners konden vanaf november 2019 aan de slag. In combinatie met een relatief lange gemiddelde begeleidings-tijd van 271 dagen zorgt dit voor de kleine groep.

Twee jaar na het afsluiten van een begeleiding binnen Outreach & Activering is 44 procent aan de slag. De cijfers in de figuur — ook die van de andere arbeidsmarktsituaties — zijn quasi identiek aan die van de meting op één jaar.

Een groot aandeel deelnemers is aan de slag op de verschillende meetmomenten — Het bovenstaande presenteert behoorlijk stabiele cijfers. Een groot aandeel van 40 à 45 procent van de deelnemers is aan de slag op de verschillende meetmomenten. Die momenten strekken zich bovendien uit tot twee jaar na de uitstroom uit de begeleiding; een lange periode waarin de rechtstreekse impact van Outreach & Activering logischerwijze vervaagt. De cijfers ogen des te mooier omdat de oproepen niet uitdrukkelijk mikken op instroom in arbeid. Sommige projecten streven niet naar uitstroom naar arbeid. Ook hun resultaten zitten in de cijfers.

Na één jaar. Arbeidsmarktsituatie twaalf maanden na de begeleiding (N=5294)

Na twee jaar. Arbeidsmarktsituatie vierentwintig maanden na de begeleiding (N=1892)

Geen zicht op de stabiliteit van de arbeid — De vaststelling dat het aandeel werkenden op peil blijft of zelfs groeit, impliceert niet dat dit een stabiele groep is met deelnemers die na Outreach & Activering hun baan aanhouden. Het gaat om een vergelijking van meetmomenten, zonder dat de analyse de personen volgt tussen opeenvolgende momenten. De groepen werkenden van twee meetmomenten kunnen samengesteld zijn uit volledig andere personen.

Het aandeel personen in inactiviteit daalt niet — Doorheen de twee jaar na het einde van de begeleiding blijft het aandeel personen in inactiviteit zowat constant, met achtereenvolgens 15, 16 en 17 procent. Op het uitstroommoment bedroeg dat aandeel 12 procent; voorafgaandelijk aan de begeleiding 13 procent. Ondanks de focus in de projectoproepen op het uitreiken naar niet-beroepsactieve personen, kan niet gesteld worden dat het aandeel niet-beroepsactieve personen krimpt.

Een slag om de arm is aangewezen — Outreach & Activering legt met het bovenstaande sterke cijfers voor. Het resultaat wordt echter mogelijk positief beïnvloed door de status van een *tussentijdse* impactmeting. De bovenstaande analyse telt daardoor met *beëindigde* dossiers, zijnde deelnemers van wie de begeleiding succesvol afgerond is dan wel tussentijds stopgezet werd.

Een beëindigde begeleiding impliceert meestal het behalen van een resultaat. Dat kan een succesvolle opleiding zijn, het volbrengen van een ontwikkelingstraject, of het vinden van een baan. Het statuut van ‘afgeronde’ begeleiding — goed voor ongeveer vier vijfde van de beëindigde begeleidingen — impliceert bijgevolg een zekere mate van succes.

Parallel vinden echter nog een resem begeleidingen plaats. Op 31 maart 2023 waren die lopende begeleidingen goed voor 42 procent van het totale aantal begeleidingen. De nog

Rekenen met een variabel aantal trajecten

De arbeidsmarktmetingen situeren zich voor elke deelnemer op een ander moment. De meetmomenten zijn relatief: ze werden berekend ten opzichte van het uitstroommoment uit de begeleiding. Pakweg het zesmaandenmeetmoment van elke deelnemer valt op exact zes maanden na de uitstroom uit de begeleiding. Maar dat is voor elke deelnemer een andere kalenderdag, afhankelijk van wanneer diens begeleiding precies eindigde. Bij een deelnemer die tot het einde van 2020 hulp kreeg, situeert dat moment zich ergens in 2021. Voor een uitstromer uit de tweede helft van 2022 ligt het zesmaandenmoment in 2023. Het zesmaandenmoment kan in de praktijk een dag in 2020, 2021, 2022 of 2023 zijn.

Die relatieve berekening zorgt ervoor dat met elk moment verder weg van de uitstroom het aantal deelnemers reduceert waarvoor gegevens beschikbaar zijn. Een zicht op de arbeidsmarkttoestand 24 maanden na uitstroom impliceert deelnemers van wie de begeleiding uiterlijk op 31 maart 2021 afsloot. Een groot aandeel van de O&A-begeleidingen eindigde echter recenter, waardoor er geen 24 maanden-moment kan berekend worden aan de hand van een gegevensset die afsloot op 31 maart 2023.

Meetmoment	Laatste uitstroommoment	Gegevens van aantal deelnemers
Uitstroommoment (0 maanden)	31 maart 2023	9565
6 maanden	30 september 2022	7265
12 maanden	31 maart 2022	5294
24 maanden	31 maart 2021	1892

lopende begeleidingen zijn een mengelmoes. Deels gaat het om recent gestarte begeleidingen, maar ook trajecten die niet mikken op onmiddellijke uitstroom naar de arbeidsmarkt, langdurige trajecten die complexere problematieken aanpakken en mogelijk ook personen van wie de begeleiding moeizaam loopt. Van dat amalgaam aan nog lopende begeleidingen kan verondersteld worden dat ze qua arbeidsmarkresultaat gemiddeld minder succesvol gaan aflopen dan de afgeronde begeleidingen. Maar hun resultaat blijft door de tussentijdse meting buiten de cijfers.

11. Evolutie in de richting van de arbeidsmarkt

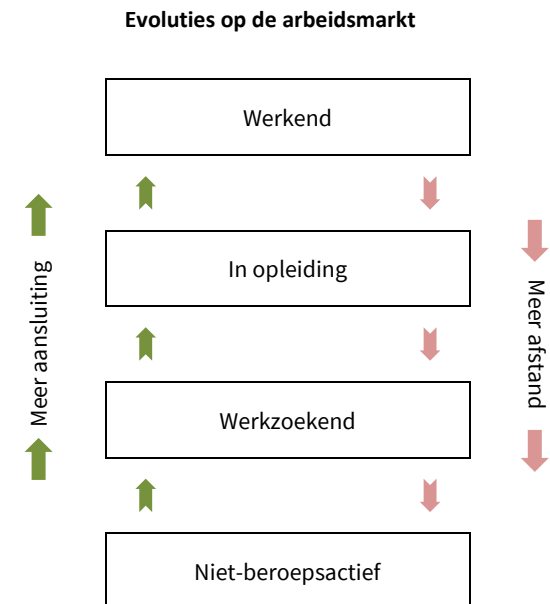
Veruit de belangrijkste sprong in de arbeidsmarktsituatie gebeurt bij de uitstroom uit de begeleiding. Deelnemers sluiten dan dichterbij de arbeid. Verderop in het natraject is het onduidelijk of deelnemers nog evolueren richting arbeid.

Outreach & Activering mikt op een kleinere afstand tot werk — De doelstelling van Outreach & Activering is ruim geformuleerd: de oproep wil de afstand tot arbeid *verkleinen*. Deze opdracht is ruimer dan de instap in arbeid en omvat bijvoorbeeld ook opleiden of begeleiden naar een opleiding, drempels wegwerken, deelnemers vanuit inactiviteit terug naar arbeid doen overwegen, ...

De focus op het aandeel ‘werkenden’ in het vorige hoofdstuk, legt de lat dan ook hoog. Een baan is een uitstekend resultaat, maar hoeft niet noodzakelijk de doelstelling te zijn van een begeleiding. Elke begeleiding die de afstand tot arbeid verkleint — zonder dat de deelnemer in een baan eindigt — beantwoordt aan de doelstellingen zoals de Outreach&Activering-oproepen die detailleren.

Meer aansluiting of meer afstand — Dit hoofdstuk brengt elke toenadering tot arbeid in kaart. Meer aansluiting bij arbeid is in het schema hiernaast in elke statuutwijziging die een opwaartse beweging impliceert. Een persoon die bijvoorbeeld na een begeleiding vanuit inactiviteit doorstroomt naar een opleiding evolueert daarmee richting arbeid. Net zoals een werkzoekende die een baan vindt of in een opleiding stapt.

Omgekeerd impliceert een neerwaartse beweging dat een deelnemer meer afstand creëert van arbeid (zie voor meer detail hoofdstuk 4). Als een werkzoekende bijvoorbeeld omwille

van een vrijstelling voor familiale redenen overstapt naar inactiviteit, vergroot diens afstand tot de arbeidsmarkt.

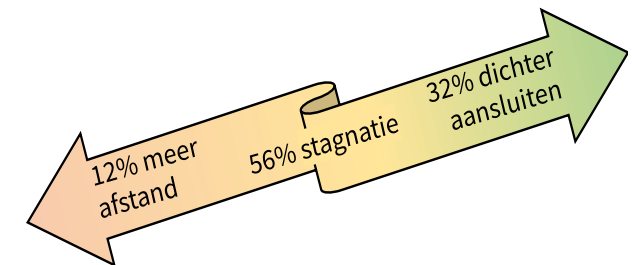
De figuren hieronder brengen de verschuivingen tussen de verschillende meetmomenten in kaart. Ze bundelen de bewegingen in drie groepen:

- *meer aansluiting bij de arbeidsmarkt*, zijnde elke statuutwijziging dichterbij arbeid toe
- *stagnatie*: geen statuutwijziging tussen twee metingen
- *meer afstand van de arbeidsmarkt*, zijnde elke statuutwijziging die de deelnemer verder van arbeid plaatst

Evolutie tussen instap en uitstroom uit de begeleiding — De figuur hiernaast vergelijkt de arbeidsmarktsituatie bij de start en op het einde van de begeleiding, voor de 8753 personen waarvan beide situaties gekend zijn. De figuur toont dat haast één derde van de deelnemers (32%) hun afstand tot de arbeidsmarkt zien reduceren na een O&A-begeleiding, wat in de lijn van de verwachting mag liggen na een intensief begeleidingstraject. Het aandeel personen dat dichterbij de arbeidsmarkt schuift is haast drie keer zo groot als de groep die de omgekeerde beweging maakt: 12 procent eindigt de begeleiding met meer afstand dan bij aanvang. Netto is dit een duidelijk positieve evolutie.

Dit mag niet uit het oog doen verliezen dat meer dan de helft van de deelnemers (56%) hun Outreach&Activering-begeleiding verlaat in hetzelfde statuut als bij de start. Voor de met overschot grootste groep van de deelnemers verandert er na de begeleiding niets qua plek op de arbeidsmarkt: een werkzoekende blijft werkzoekend; iemand niet-beroepsactief blijft niet-beroepsactief, ... De vaststelling impliceert niet dat zo'n deelnemer geen stappen zet naar competentieversterking of hindernissen wegwerkt op de weg naar arbeid. Maar die stappen leiden haar niet naar een fundamenteel andere plek op de arbeidsmarkt.

Aansluiting bij de arbeidsmarkt, van start naar uitstroommoment (N= 8753)

Evolutie tussen uitstroom en zes maanden later — Zes maanden na de begeleiding bevindt ongeveer twee op drie deelnemers (64%) zich in dezelfde arbeidsmarktsituatie als op het uitstroommoment.

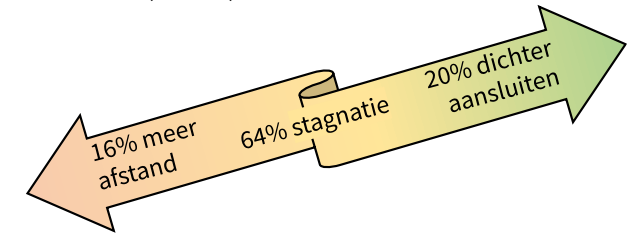
De groep die wel evolueert, blijkt dit te doen in beide richtingen. Het aandeel personen dat dichterbij aansluit bij arbeid (20%) en het aandeel personen dat weg van arbeid evolueert (16%) houdt elkaar quasi in evenwicht. Er is bijgevolg behoorlijk wat beweging — 36 procent verandert van statuut — maar lang niet altijd in de beoogde richting.

Te noteren is dat behoren tot de stabiele groep niet noodzakelijk negatief is. Deze groep omvat ook personen die op beide meetmomenten arbeiden.

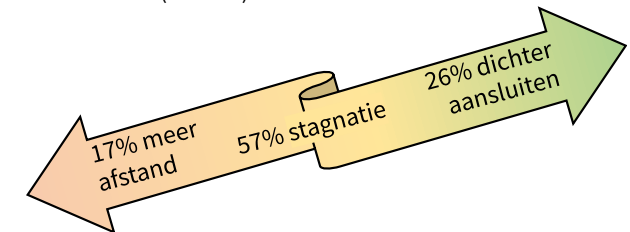
Evolutie tussen uitstroom en 12 of 24 maanden verder — Naarmate het uitstroommoment verder in het verleden ligt, wisselen meer deelnemers van statuut. Een stabiele arbeidsmarktsituatie zakt van 64 procent (zes maanden) over 57 procent (één jaar) naar 48 procent (twee jaar). Desondanks blijft het telkens ruim de grootste groep. Op de verschillende meetmomenten bevindt steeds (ongeveer) de helft of meer deelnemers zich in dezelfde situatie als bij uitstroom.

Personen wiens statuut wel evolueert, doen dat niet eenduidig richting arbeid. Doorheen de meetperiodes groeit het aandeel dat dichterbij de arbeidsmarkt evolueert; maar ook het aandeel dat verder weg evolueert wordt groter.

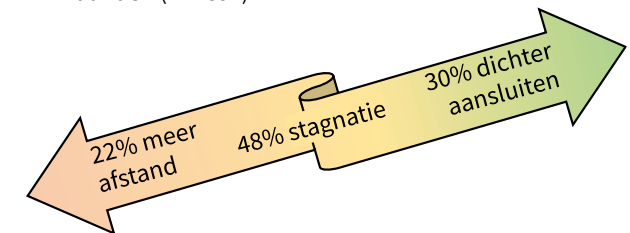
Aansluiting bij de arbeidsmarkt, van uitstroom naar 6 maanden (N=7265)

Aansluiting bij de arbeidsmarkt, van uitstroom naar 12 maanden (N=5294)

Aansluiting bij de arbeidsmarkt, van uitstroom naar 24 maanden (N=1892)

12. Hoe dicht naderen de deelnemers tot arbeid

58 procent van de deelnemers werkt minstens één dag ergens in de zes maanden na de begeleiding.

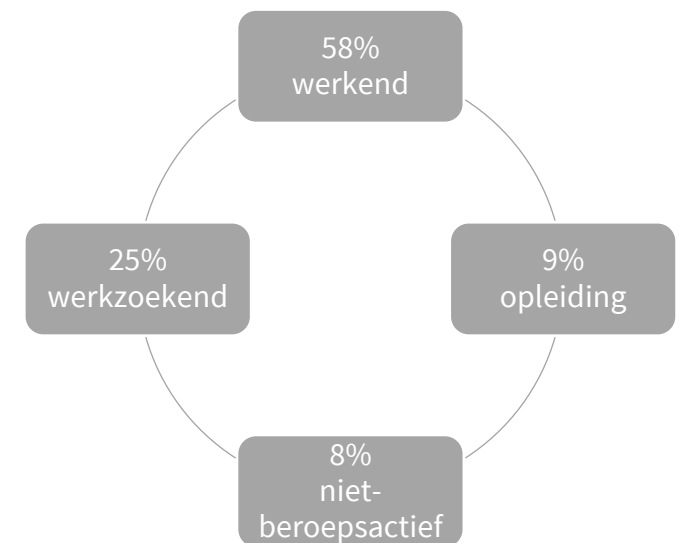
Hoe dicht benaderen deelnemers arbeid — Een laatste meting van de arbeidsmarktsituatie vertrekt van een andere premisse. Ze berekent hoe dicht een deelnemer arbeid benaderde in de periode tussen de uitstroom en zes maanden later. De meting selecteert daartoe het statuut dat het meest aanleunt bij arbeid en dat de deelnemer bereikte ergens tussen 0 en 6 maanden na de begeleiding. De enige vereiste is minstens één dag in het statuut spenderen.

Het mag duidelijk zijn dat de lat met deze meting lager ligt. Één dag werken in een periode van zes maanden is voldoende om tot de categorie ‘werkend’ gerekend te worden. Personen die in die periode nooit werkten, maar minstens één dag een opleiding volgden, behoren tot de groep ‘opleiding’, enzovoort.

Deze werkwijze levert vooreerst informatie hoe dichtbij de O&A-deelnemers — die het per definitie moeilijk hebben op de arbeidsmarkt — in de zes maanden na hun begeleiding aanleunen bij arbeid.

58 Procent bezit een arbeidservaring — Net geen 60 procent van de O&A-deelnemers (58%) had in de zes maanden na het einde van de begeleiding een werkervaring die minstens één werkdag duurde. Dat is veel meer dan de 34 procent die op het moment van uitstroom een baan had. Doorheen de volgende zes maanden proefde nog eens 24 procent van de deelnemers van arbeid.

Dichtste aansluiting bij de arbeidsmarkt in de zes maanden na het einde van de begeleiding (N=7286)

De analyse laat niet veel reliëf toe: ze maakt niet duidelijk of die arbeidsperiode kort dan wel lang was, éénmalig dan wel verschillende keren gebeurde, ... Wel toont ze dat de deelnemers aan Outreach & Activering een zekere mobiliteit op de arbeidsmarkt ontwikkelen. Vertrekkende met een groep van deelnemers die ver staat van de arbeidsmarkt (in principe zelfs tot de niet-beroepsactieve arbeidsreserve moet behoren), doen na een O&A-begeleiding drie op vijf deelnemers ergens in de volgende zes maanden een arbeidservaring op.

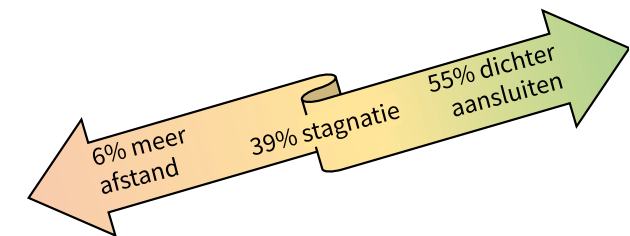
33 Procent is zes maanden werkzoekend of niet-beroepsactief — Met deze ‘ruime’ aanpak zakt het aandeel niet-beroepsactief naar 8 procent. Dit zijn personen die de volledige eerste zes maanden na de begeleiding spenderen in een statuut van inactiviteit.

Op het uitstroommoment bedroeg het aandeel niet-beroepsactief 12 procent. Wanneer de volgende zes maanden 8 procentpunten de hele tijd niet-beroepsactief blijft, impliceert dit tegelijk dat één derde van de groep (4 procentpunten) in de zes maanden na uitstroom minstens tijdelijk overstapt naar een statuut dichterbij de arbeidsmarkt. Inactiviteit blijkt geen stabiele toestand.

Het optellen van de categorieën ‘niet-beroepsactief’ en ‘werkzoekend’ leidt tot een groep van 33 procent. Deze personen — één op drie deelnemers aan Outreach & Activering — bereiken in de zes maanden na de begeleiding nooit arbeid of een competentieversterking door opleiding.

Evolutie in het statuut — Soortgelijk aan de eerdere berekeningen sommeert de figuur hiernaast in welke mate deelnemers doorheen de eerste zes maanden na uitstroom al dan niet evolueren in de richting van arbeid. Als vertrekbasis annex vergelijkingspunt gebruikt de figuur de arbeidsmarkttoestand op het moment waarop de begeleiding aanvangt. Daarmee rekenen resulteert in 55 procent van de deelnemers die in de eerste zes maanden na

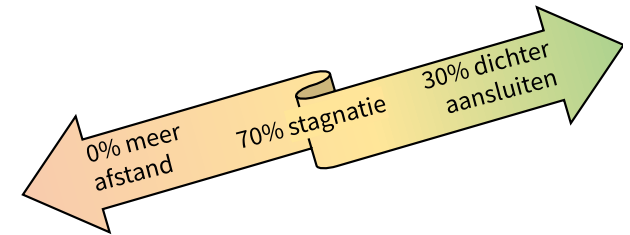
(Eenmalige) dichtste aansluiting bij de arbeidsmarkt, van instapmoment naar zes maanden (N= 6726)

uitstroom (al was met maar even) een statuut bereikt dat dichters aansluit bij arbeid dan bij de start van hun begeleiding.

Dezelfde berekening uitgaande van het uitstroommoment eindigt met 30 procent van de deelnemers die (minstens even) vooruitgang boekten in het eerste half jaar na de begeleiding. Dat geen enkele deelnemer achteruit gaat is een implicatie van de berekeningswijze. Zoeken in de periode van de eerste zes maanden, omvat ook het uitstroommoment. De arbeidsmarktsituatie die in dat half jaar het dichtst aanleunt bij arbeid, kan nooit onder de situatie op het uitstroommoment eindigen.

(Eenmalige) dichtste aansluiting bij de arbeidsmarkt, van uitstroommoment naar zes maanden (N= 7286)

13. Bewegingen op de arbeidsmarkt tussen meetmomenten

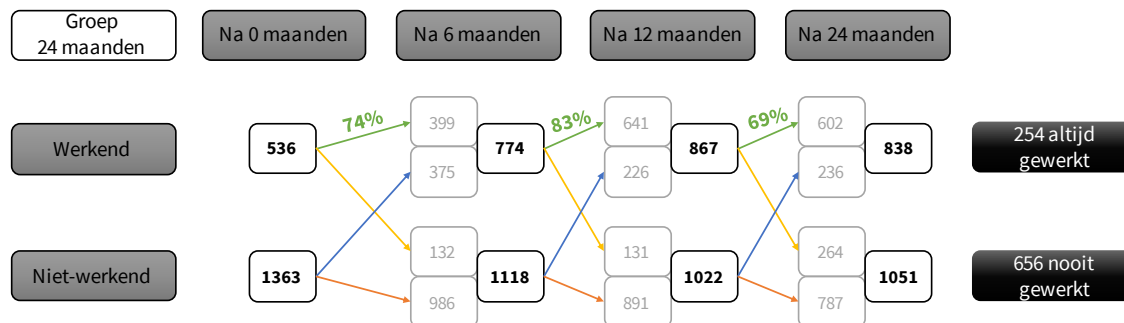
Haast de helft van de deelnemers die uitstromen met een baan, zijn aan de slag op alle meetmomenten tot twee jaar na de begeleiding.

De evolutie van deelnemers doorheen de twee jaar na hun begeleiding — Dit hoofdstuk zoekt uit in welke mate arbeidende deelnemers erin lukken om dat statuut ook aan te houden. Die longitudinale analyse biedt een nieuwe insteek. Elders rekt dit rapport vooral met momentopnames: de arbeidsmarkttoestand op x maanden na de begeleiding. Wat er tussen twee momenten gebeurt, bleef daarbij onbelicht. Maar de groepen deelnemers die op pakweg zes en twaalf maanden aan de slag waren, kunnen heel verschillend samengesteld zijn. Niets zegt dat het om dezelfde ex-deelnemers gaat, die op twee verschillende meetmomenten een job hebben.

Dit hoofdstuk rekt met een relatief kleine groep van 1899 personen. Het zijn de deelnemers die twee jaar of langer geleden uitstroomden uit Outreach & Activering. Daardoor kan voor elk van hen een traject gedurende 24 maanden na de begeleiding opgesteld worden. Welke plek nemen ze in op de arbeidsmarkt op de meetmomenten van het uitstroommoment (0 maanden), 6 maanden, 12 maanden en 24 maanden?

‘Werkend’ versus een bundeling in ‘niet-werkend’ — De onderstaande figuur zet de groep deelnemers die werkt af tegen een sommering van de statuten opleiding, werkzoekend en niet-beroepsactief. Die drie statuten worden gebundeld tot één categorie ‘niet-werkend’. Dit belicht optimaal de bewegingen in en uit arbeid.

Evolutie van de deelnemers met een 24-maandentraject: aandeel 'werkend'

De helft van wie in arbeid begint, lijkt dat statuut aan te houden — Van de 536 personen die uitstroonden met arbeid, hebben er 254 op elk meetmoment — tot twee jaar later — een job. Ze zijn goed voor 47 procent van die groep die werkt op het uitstroommoment. Van deze groep kan de veronderstelling gemaakt worden dat ze zich na Outreach & Activering zonder fundamentele problemen staande houden op de arbeidsmarkt.

Overigens is niet duidelijk of deze personen de hele periode van twee jaar aanhoudend aan de slag zijn. Enkel over de vier meetmomenten is er zekerheid: op die vier dagen zijn de deelnemers aan het werk.

Tussen de verschillende meetmomenten houdt telkens een ruime meerderheid de status als arbeidend aan. 74 Procent van de groep met een baan op het uitstroommoment is ook na zes maanden aan de slag. 83 Procent van de deelnemers met een baan op zes maanden heeft ook een job op een jaar. 69 Procent werkt zowel na één jaar als na twee jaar. Ook deze cijfers bevestigen het beeld van een groep deelnemers die Outreach & Activering verlaten met een baan en zich in belangrijke mate staande houden op de arbeidsmarkt.

Die behoorlijk stabiele groep impliceert niet dat dat er geen deelnemers verderop in hun traject na Outreach & Activering een baan opnemen. Doorheen de twee jaar groeit het aantal

personen met een baan. Dat gebeurt door instroom vanuit niet-werk: op elk meetmoment stapt minstens 20 procent van de groep niet-werkend over op arbeid.

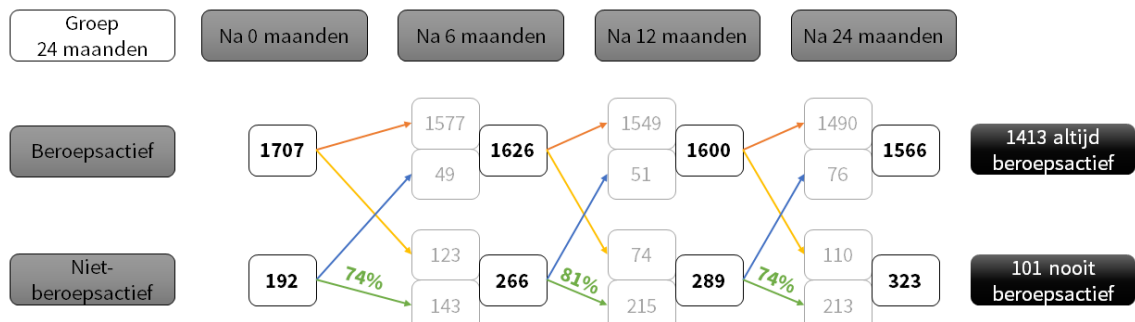
Te noteren is dat die latere instromers in arbeid niet zondermeer mogen toegekend worden aan de O&A-begeleiding. Hoe verder de begeleiding in het verleden ligt, hoe meer andere gebeurtenissen een impact kunnen hebben. Een ex-deelnemer die pakweg een jaar later aan de slag is, hoeft dat niet noodzakelijk aan de O&A-begeleiding te danken te hebben.

In de marge van de figuur kan opgemerkt worden dat van de 1363 deelnemers die Outreach & Activering verlaten zonder baan, er 656 personen (48%) twee jaar na hun begeleiding op geen enkel meetmoment aan de slag bleken te zijn.

Evoluties vanuit inactiviteit — De onderstaande figuur rekent met dezelfde groep van 1899 personen als hierboven: de groep waarvan zicht is op hun arbeidsmarkttraject tot twee jaar na de begeleiding. Maar de deelnemers worden herschikt. Ditmaal vergelijkt de figuur personen die op het uitstroommoment een statuut als niet-beroepsactief hadden — niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt — met de bundeling van alle andere arbeidsmarktstatuten. Dit brengt de uitstroom uit inactiviteit overzichtelijk in kaart.

De teneur die uit de figuur spreekt is vergelijkbaar met de analyse van de personen die werkten. De helft (53%) van de personen die de begeleiding eindigt met een statuut van niet-beroepsactief, houdt dit statuut elke meting aan. Tussen twee periodes blijft dan ook telkens een grote meerderheid van de niet-beroepsactieve personen in dat statuut. Tenslotte groeit, net zoals de groep werkenden, ook de groep niet-beroepsactieven aan doorheen de twee jaar.

Evolutie van de deelnemers met een 24-maandentraject: aandeel 'niet-beroepsactief'

14. Negen deelgroepen

Sommige dienstverleners delen organisatorische karakteristieken die een impact kunnen hebben op het resultaat.

Negen deelgroepen binnen de dienstverleners — Ondanks de inhoudelijke diversiteit die de projecten van Outreach & Activering kenmerken, delen de dienstverleners soms belangrijke karakteristieken. Dit hoofdstuk gaat nader in op de aan- of afwezigheid van organisatorische karakteristieken. Het brengt de verschillende projecten onder in groepen die een belangrijke organisatorische keuze of eigenheid delen.

Bij het vormgeven van die deelgroepen waren inhoudelijke criteria prioritair: welke inhoudelijke keuze in de begeleiding om projectstructuur kan een verschil maken in de output? Een voorbeeld is de aanwezigheid van een lokale overheid in een samenwerkingsverband, wat een project een betere en makkelijkere toegang kan geven tot lokale arbeidsmarktactoren.

Dit rapport koos voor de volgende deelgroepen:

1. Een lokaal bestuur is aanwezig in het partnerschap
2. Een lokaal bestuur is eindverantwoordelijke
3. Breedte van het samenwerkingsverband
4. Aanwezigheid van een grootschalige partner
5. Een grootschalige partner is eindverantwoordelijke
6. Breedte van de doelgroep: geen focus
7. Focus op een grootstedelijke omgeving
8. Schaal van het project
9. Vindplaatsgerichte rekrutering

Organisatorische karakteristieken van de dienstverleners — De deelgroepen zijn haast allemaal organisatorische karakteristieken van de projecten: de af- of aanwezigheid van een lokale overheid, een breed of smal samenwerkingsverband, ... Het zijn eenduidige indelingen, waarbij nauwelijks twijfel kan bestaan over de toewijzing van een project aan een categorie.

Wat niet in de deelgroepen figureert zijn criteria die de geleverde begeleiding in kaart brengen. Dit zijn criteria die — op basis van het materiaal dat beschikbaar was voor deze impactanalyse — niet onder te brengen zijn in elkaar uitsluitende deelgroepen. Zo wordt bijvoorbeeld de doelgroep waarmee een project werkt, in de projectaanvragen vooral in kwalitatieve termen beschreven. Variaties, nuanceringen en projectspecifieke afbakening zijn daarbij legio. Het voorbeeld hiernaast verduidelijkt dit. De doelgroep ‘personen van andere etnische herkomst’ krijgen een resem invullingen, die ook nog eens danig overlappen met andere doelgroepen.

Technische criteria om een adequate doelgroep af te bakenen — Naast een inhoudelijk sterke afbakening bezit een mooi afgebakende doelgroep ook enkele technische eigenschappen, die belangrijk zijn om een betrouwbare analyse per doelgroep te realiseren. Daartoe werden drie criteria en richtcijfers gebruikt:

1. *Een omvangrijk aantal begeleidingen* — Een doelgroep bestaat uit een afdoende groot aantal personen/begeleidingen, zijnde minstens 500 trajecten. Dat verzekert dat het resultaat cijfermatig afdoende betrouwbaar is.
2. *Een afdoende aantal verschillende organisaties* — Een doelgroep bestaat uit minstens 10 dienstverleners. Dit voorkomt dat het deelgroepresultaat teveel beïnvloed wordt door het resultaat van één organisatie. Als een doelgroep uit pakweg slechts drie organisaties zou bestaan, weegt elke organisatie zwaar. Één organisatie met een uitmuntend resultaat beïnvloedt dan danig het groepsresultaat. Maar dat mooie resultaat heeft mogelijk niets vandoen met de doelgroep, maar met een andere eigenheid van dat project.

Voorbeelden van doelgroepbeschrijvingen door de projecten

De doelgroep ‘personen van andere etnische herkomst’ wordt in de projectdossiers met veel nuances omschreven. Een aantal voorbeelden:

- Werkzoekenden met een migratieachtergrond
- Kortgeschoolde allochtonen tussen 18 en 55+ jaar in Brussel
- Analfabete anderstalige werkzoekenden
- Inwoners met Zuid-/Centraal-Amerikaanse roots
- Brusselse ROMA
- Nieuwkomers en de (niet-beroepsactieve) arbeidsreserve
- Werkarme gezinnen, niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond, nieuwkomers en oudkomers
- Anderstalige nieuwkomers, gezinnen met een migratieachtergrond en personen in (generatie)armoede
- Jonge vluchtelingen tussen 18-25 jaar
- Dames met migratieachtergronden en hun mannelijke familieleden
- Niet-beroepsactieve vrouwen tussen 20 en 55 jaar met een migratieachtergrond

Hoewel elk project zich op personen met een migratieachtergrond richt, varieert de beoogde doelgroep danig. Bovendien maken veel projecten dwarsverbindingen met andere doelgroepen of problematieken: taalbeheersing, leeftijd, geslacht, ziektebeelden, ... Bij sommige initiatieven is de overlap zodanig groot dat een project evenzeer bij een andere doelgroep zoals jongeren, vrouwen, niet-beroepsactieve personen, ... kan ondergebracht worden. “Jonge vluchtelingen tussen 18-25 jaar” behoren zowel tot ‘personen van een andere etnische herkomst’, maar ook tot de doelgroepen ‘jongeren’ of ‘taalarme werkzoekenden’.

3. *Geen kwantitatief dominante organisatie* — Binnen een deelgroep domineert kwantitatief niet één project: geen enkele organisatie is goed voor meer dan 25 procent van alle begeleidingen in een deelgroep. Dit voorkomt dat een particuliere eigenschap van een grote en daardoor zwaarwegende organisatie het resultaat van de hele deelgroep betekenisvol stuurt.

De onderstaande afbakeningen rekenen met het aantal begeleidingen op het 12-maandenmoment. Dat moment wordt gebruikt omdat eerdere meetmomenten alleen maar sterkere cijfers kunnen voorleggen.

Deelgroep 1. Een lokaal bestuur is aanwezig in het partnerschap — Minstens één lokaal bestuur fungeert als projectpartner en neemt een rol op in het samenwerkingsverband. Het lokaal bestuur kan één van de partners zijn, maar kan ook de projectverantwoordelijke zijn.

Een lokaal bestuur kan een gemeentelijke dienst zijn, een OCMW, maar ook een andere organisatie die door een lokale overheid bestuurd wordt. Voorbeelden daarvan zijn een intergemeentelijke samenwerking of een lokaal economisch huis.

Een lokaal bestuur is een belangrijke actor op de lokale arbeidsmarkt. De aanwezigheid van een lokaal bestuur in het project stimuleert mogelijk de aansluiting bij en inbedding in de lokale arbeidsmarkt.

Tot deze deelgroep behoren een aantal projecten waar meerdere lokale overheden een inbreng hebben. Dat zijn bijvoorbeeld initiatieven met een werkingsgebied dat zich uitstrekt over verschillende gemeenten.

Deelgroep 1. aanwezigheid van een lokaal bestuur

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Aanwezigheid lokaal bestuur	24	1952	332 (17%)
Afwezigheid lokaal bestuur	54	3368	328 (10%)
Totaal	78**	5320	328 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

Deelgroep 2. Een lokaal bestuur is eindverantwoordelijke — Een lokaal bestuur staat in voor de projectcoördinatie en draagt daarmee de eindverantwoordelijkheid voor het initiatief.

Een lokaal bestuur kan een gemeentelijke dienst zijn, een OCMW, maar ook een andere organisatie die door een lokale overheid bestuurd wordt. Voorbeelden daarvan zijn een intergemeentelijke samenwerking of een lokaal economisch huis.

Deze tweede deelgroep is een alternatieve meting van de projectverankering bij de lokale overheid. Deelgroep 2 is een subset van deelgroep 1: elk project van de tweede deelgroep behoort ook tot de eerste deelgroep. Deelgroep 2 legt de lat wat hoger: het lokaal bestuur is de dragende partner in het project. Waar de impact van de lokale overheid als reguliere partner soms minder duidelijk kan zijn, is het engagement van de lokale overheid als projectverantwoordelijke onmiskenbaar.

Deelgroep 3. Breedte van het samenwerkingsverband — Deze groep deelt projecten in volgens het aantal projectpartners. Een driedeling werd geconstrueerd tussen:

- Één organisatie, die het hele project draagt en als enige organisatie instaat voor de projectuitvoering
- Twee of drie organisaties, die samen het project uitvoeren
- Vier en meer organisaties

Als achterliggende logica geldt dat de omvang van het samenwerkingsverband het resultaat kan beïnvloeden. Samen met de groei in het aantal partners groeit de beschikbare expertise, ervaring, netwerk, aansluiting bij de doelgroep, ...

De begrenzings tussen de drie groepen — 1, 2 of 3, 4 of meer — kregen hun vorm vooreerst om drie afdoende grote deelgroepen te construeren, veeleer dan het om een inhoudelijke gedreven keuze qua afbakening gaat.

Deelgroep 2. Een lokaal bestuur is eindverantwoordelijke

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Lokaal bestuur is eindverantwoordelijke	18	1553	332 (21%)
Lokaal bestuur is geen eindverantwoordelijke	60	3767	328 (9%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

Deelgroep 3. Breedte van het samenwerkingsverband

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
1 organisatie	37	1899	214 (11%)
2 of 3 organisaties	27	2283	328 (14%)
4 of meer organisaties	14	1138	332 (29%)***
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

*** percentage overstijgt de vooropgestelde bovengrens qua aandeel in de deelgroepen

Deelgroep 4. Aanwezigheid van een grootschalige partner — De aanwezigheid in het samenwerkingsverband van minstens één van de volgende drie organisaties: Groep Intro, Arktos of Emino.

Deelgroep 4 brengt de eventuele impact in kaart van de deelname van een grote organisatie, lang actief in het werkveld, met een brede werking en een grote inhoudelijke bagage, maar ook organisatorisch uitgebouwd.

De aanwezigheid van een breed opererende partner impliceert niet dat een project een gestandaardiseerde methodologie in huis haalt. De drie organisaties werken op maat; hun aanpak en inbreng verschilt per project.

Ook varieert hoe de organisaties actief zijn in een partnerschap. Arktos en Emino werken haast altijd samen binnen O&A, zodat beide organisaties frequent samen aanwezig zijn in een project. Groep Intro participeert in een resem andere projecten.

Deelgroep 5. Een grootschalige partner is eindverantwoordelijke — Één van de organisaties Groep Intro, Arktos of Emino neemt de rol van projectverantwoordelijke op en draagt daarmee de eindverantwoordelijkheid voor het initiatief.

Op een soortgelijke wijze als hierboven bij de aanwezigheid van een lokale overheid, is deze deelgroep een alternatieve meting van de impact van de aanwezigheid van een breed opererende partner. Deelgroep 5 focust nog meer op de breed opererende partner, als de dragende partner in het project.

Deelgroep 6. Breedte van de doelgroep — Een project kan kiezen voor weinig doelgroep-afbakening, zijnde de intentie om haast elke kansarme persoon te begeleiden. Die brede doelstelling wordt soms expliciet vermeld. Andere dossiers vermelden niet expliciet hun ruime opzet, maar ontbreken in hun doelgroepbeschrijving specifieke criteria. Ze beperken

Deelgroep 4. Aanwezigheid van een grootschalige partner

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Aanwezigheid van een grootschalige partner	19	1814	332 (18%)
Afwezigheid van een grootschalige partner	59	3506	214 (6%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

Deelgroep 5. Grootschalige partner coördineert

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Grootschalige partner coördineert	10	711	271 (38%)***
Andere partner coördineert	68	4609	332 (7%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

*** percentage overstijgt de vooropgestelde bovengrens qua aandeel in de deelgroepen

zich tot veelomvattende formuleringen als ‘mensen in armoede’ of ‘kansarme mensen’. Andere projecten stapelen ruime en diverse doelgroepkarakteristieken op.

De deelgroep zet twee visies tegenover elkaar: een brede aanpak die veeleer vanuit een begeleidingsmethodiek vertrekt en die toepast op personen met een verschillende achtergrond versus projecten die veeleer vertrekken van de eigenheid van een doelgroep en hun begeleiding op maat daarvan vorm geven.

Sommige projecten omschrijven hun doelgroep als de inwoners van één stad of regio. Deze projecten werden als ‘breed’ gecategoriseerd, omdat elke projectwerking een lokale of regionale afbakening impliceert.

Deelgroep 7. Focus op een grootstedelijke omgeving — Projecten met focus op een grootstedelijke omgeving concentreren zich op een uitgesproken urbane context. Die grootstedelijke werking werd geoperationaliseerd als een projectgebied dat zich richt op een van de volgende steden:

- Brussel
- Antwerpen en Gent
- Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout; zijnde de overige elf centrumsteden

Samen met een grootstedelijke omgeving komt een ruimere arbeidsmarkt, maar vaak ook een groter aandeel personen in kansarmoede. Omgekeerd kan ook een meer rurale inbedding mogelijk voordelen hebben qua sociaaleconomisch netwerk en draagkracht van de lokale economie.

De precieze regionale afbakening van elk project is niet altijd even helder. Tot een stedelijke omgeving werd gerekend:

Deelgroep 6. Breedte van de doelgroep

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Brede rekrutering	18	1289	271 (21%)
Doelgroepgericht	60	4031	332 (8%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

Deelgroep 7. Focus op een grootstedelijke omgeving

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Stedelijke omgeving	36	2524	332 (13%)
Ruraal of kleinstedelijk	42	2796	328 (12%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

- een werking die zich uitsluitend richt op één van de bovenstaande steden
- een werking binnen één van deze steden, maar uitdeinend naar de nabije omgeving. Een voorbeeld daarvan is de omschrijving van een projectgebied als ‘regio Roeselare’
- een werkingsgebied dat maximaal drie gemeenten en steden oplijst en waarin een grote stad figureert. De aanwezigheid van één grote stad is afdoende omdat de centrumstad qua bevolkingsaantal en arbeidsmarkt kwantitatief zal doorwegen in het project. Wanneer een werkingsgebied meer dan drie gemeenten en steden omvat is de aanwezigheid van één stad uit het bovenstaande lijstje niet voldoende.

Deelgroep 8. Schaal van het project — Het aantal afgeronde trajecten dat een O&A-organisatie realiseerde (op 31 maart 2023). Drie groepen worden onderscheiden:

- 151 of meer begeleidingen. In de praktijk loopt het aantal op tot maximaal 505 begeleidingen
- 51 tot 150 begeleidingen
- 50 begeleidingen of minder

De breedte van het aantal trajecten dat organisaties opnemen binnen O&A is groot. Veel projecten kozen voor een relatief kleine schaal, vaak gekoppeld aan een intense begeleiding. Zulke initiatieven begeleiden enkele tientallen personen, veelal over een lange termijn. Andere organisaties rekruteren meer personen, die dan overigens meestal een kortere tijd in begeleiding blijven.

De afbakening kreeg grotendeels pragmatisch vorm, erop mikkend dat elk van de drie groepen zowel een afdoende aantal projecten omvatte als een afdoende aantal trajecten.

Deelgroep 8. Schaal van het project

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Groot: 151+ begeleidingen	18	3148	332 (11%)
Midden: 51-150 begeleidingen	35	1697	141 (8%)
Klein: 0-50 begeleidingen	25	475***	54 (11%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project

**zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

*** aantal haalt de vooropgestelde ondergrens qua aantal begeleidingen niet op het 12 maandenmoment

Deelgroep 9. Vindplaatsgerichte rekrutering — Dit is de groep van deelnemers aan Outreach & Activering die niet bekend waren bij VDAB.

De Outreach & Activering-oproepen beklemtoonden het aantrekken van “niet-beroepsactieve personen die op het moment van intrede in het project niet bekend zijn bij VDAB.” Deze profielen zijn beleidsmatig interessant met het oog op het verhogen van de arbeidsdeelname: het is een groep die buiten elke begeleiding door VDAB of andere dienstverleners blijft.

Als ‘vindplaatsgerichte rekrutering’ werden personen geselecteerd waarvoor vijf dagen voordat de begeleiding aanving geen CATWZ-gegevens beschikbaar voor waren in de databanken van VDAB. De dienst had bijgevolg met deze personen geen eerder contact gehad.

Het moment van afwezigheid van registratie vijf dagen voor de begeleiding is een proxy. Het feit dat een deelnemer al dan niet buiten reguliere kanalen om aangetrokken werd en in de begeleiding instapte, werd niet apart geregistreerd. De periode van min vijf dagen was nodig omdat met de start van de begeleiding ook een registratie gebeurde. Op het startmoment was de vindplaatsgerichte deelnemer daarmee wel gekend bij VDAB.

Anders dan de andere deelgroepen spreiden de deelnemers met vindplaatsgerichte rekrutering zich over alle dienstverleners. ‘Vindplaatsgericht’ is een karakteristiek van de deelnemer en niet van de dienstverlener.

Deelgroep 9. Vindplaatsgerichte rekrutering versus deelnemers door VDAB al gekend

	Aantal projecten	Aantal begeleidingen*	Aandeel grootste project
Vindplaatsgerichte rekrutering	65	699	110 (16%)
Gekende werkzoekenden	78	4621	315 (7%)
Totaal	78**	5320	332 (6%)

* meetmoment op 12 maanden na afronding begeleiding of uitstroom uit project
 **zes projecten realiseerden geen uitstroom op 12 maanden

De projecten spreiden zich telkens anders over de deelgroepen

Uitzondering gemaakt voor de deelgroepen die hetzelfde criterium twee keer hanteren (aanwezigheid dan wel coördinatie van een lokale overheid en aanwezigheid dan wel coördinatie van een grootschalige partner) correleren de verschillende deelgroepen weinig met elkaar. De correlatie tussen twee deelgroepen blijft steeds onder de 0,3; behalve bij drie relaties:

- Aanwezigheid lokaal bestuur – omvang samenwerking (r=0,48)
- Aanwezigheid grootschalige partner – omvang samenwerking (r=0,45)
- Coördinatie grootschalige partner – breedte van de doelgroep (r=0,48)

Bij deze drie paren is er een merkelijke overlap tussen de deelgroepen. De deelgroep aanwezigheid van een lokaal bestuur bestaat bijvoorbeeld deels uit dezelfde projecten als de deelgroep met een groter aantal partners.

15. Analyse per deelgroep

Een analyse per deelgroep leert dat sommige karakteristieken van de dienstverleners beperkte duwtjes in de rug kunnen betekenen qua resultaat.

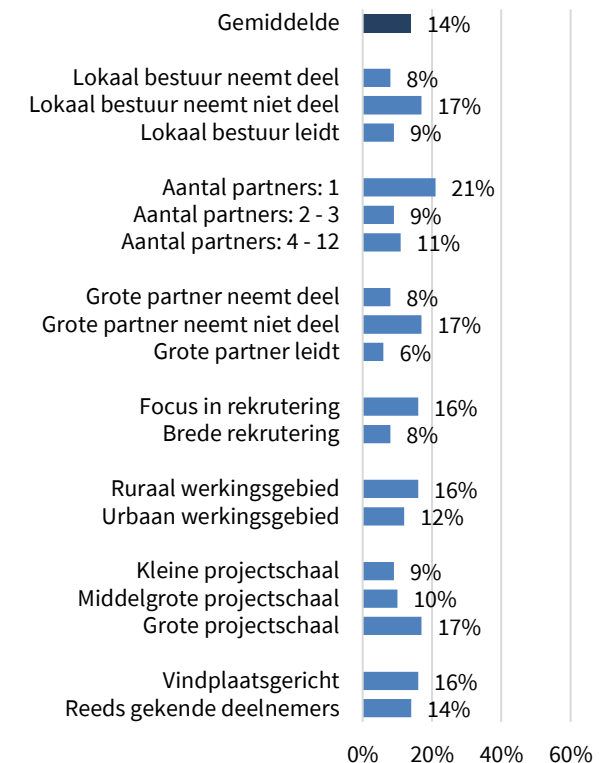
Situatie bij aanvang van de begeleiding — De figuur hiernaast toont de arbeidsmarkt-situatie van de deelnemers op de dag waarop hun begeleiding aanvangt. Dit is de ‘nulsituatie’ die de begeleiding opneemt. De grafiek telt met alle gestarte begeleidingen, wat een ruimere groep is dan enkel de uitgestroomde deelnemers.

Eerder wees dit rapport erop dat een niet verwaarloosbaar aantal deelnemers (14%) op het instroommoment aan het werk was. Tussen de deelgroepen varieert het aandeel personen met een baan op het instapmoment van 6 tot 21 procent, wat een behoorlijk verschil is, maar in belangrijke mate veroorzaakt wordt door de uitschieter van 21 procent bij de dienstverleners die uit één organisatie bestaan. Andere deelgroepen die meer dan gemiddeld personen met een job inschrijven, sluiten dichterbij het gemiddelde.

Verschillende deelgroepen rekruteren op het instapmoment minder personen met een baan. Projecten gecoördineerd door grootschalige organisaties doen dat maar voor 6 procent; maar ook deelname van een lokaal bestuur (8%) en projecten zonder focus op een doelgroep bij de rekrutering (8%) en projecten met een wat kleinere schaal (9%) duiken onder het algemeen gemiddelde.

Deelgroepen hebben een verschillende omvang — Het past om in herinnering te brengen dat de verschillende deelgroepen lang niet even groot zijn. Pakweg een *grootschalige partner neemt deel* is goed voor ongeveer één op drie van alle instromers. De *inverse projecten zonder grootschalige partner* telt bijgevolg meer deelnemers, waardoor het

Aandeel werkend bij de start naar deelgroepen
(N=15.038)

resultaat voor die laatste groep makkelijker zal aansluiten bij het algemeen gemiddelde. De categorie *grote partner neemt niet deel* omvat immers voor 66 procent van de hele populatie.

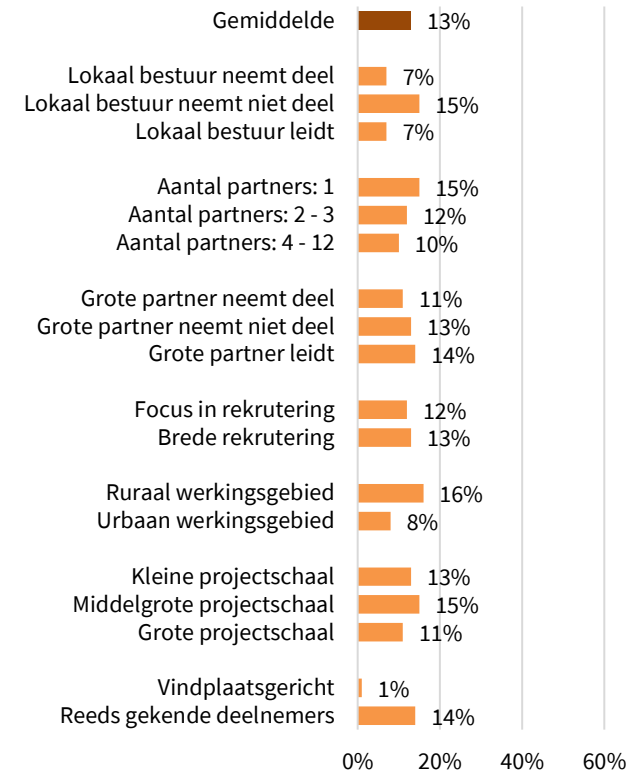
Aandeel niet-beroepsactief bij de start van de begeleiding — De figuur hiernaast telt het aandeel niet-beroepsactieve personen op het moment van de instap in de begeleiding. Dit is een prioritaire doelgroep voor de oproepen Outreach & Activering. Zowat alle deelgroepen situeren zich dichtbij het algemeen gemiddelde van 13 procent. Geen enkele deelgroep doet het substantieel beter. Dit suggereert meteen ook dat de rekrutering van niet-beroepsactieve personen zowat overal moeizaam verliep, onafgezien van karakteristieken van de dienstverleners.

Enkele uitzonderingen zijn projecten met een participatie van een lokale overheid (7%) en projecten met een grootstedelijk werkingsgebied (8%). De uitschieter ‘vindplaatsgerichte rekrutering’ duikt met 1 procent ver onder de andere resultaten. Dit lijkt opmerkelijk, maar kan veroorzaakt worden door een registratiemoeilijkheid. Bij vindplaatsgerichte rekruteringen wordt bij de instap als deelnemer in een begeleiding in zowat de helft van de personen geen statuut genoteerd. Dit is begrijpelijk gezien ‘vindplaatsgericht’ zich richt op personen die niet gekend zijn bij VDAB en dezen bij de dienst geen opvolgingsdossier hebben. De vermoedelijke status als niet-beroepsactieve persoon werd niet adequaat geregistreerd.

Aandeel werkend op het einde van de begeleiding — De volgende bladzijde toont het aandeel deelnemers met een baan op het uitstroommoment. Haast alle deelgroepen dupliceren het algemeen gemiddelde van 34 procent. Zowat elke deelgroep is terug te vinden met een cijfer tussen de vork 30 tot 38 procent, wat een afwijking van 4 procentpunten impliceert van het algemeen gemiddelde.

Projecten die zich volledig of in belangrijke mate richten op Brussel, Antwerpen, Gent of een van de elf overige centrumsteden (urbaan werkingsgebied), halen bij het afronden van de

Aandeel niet-beroepsactief bij de start naar deelgroepen (N=15.038)

begeleiding een hoger aandeel deelnemers met een baan (40%). De inverse groep organisaties die werken in meer rurale omgevingen doet het logischerwijze wat zwakker (28%). Projecten met een grootschalige partner als coördinator eindigen met het laagste aandeel: 24 procent. Diezelfde deelgroep startte echter ook met een kleinste aandeel deelnemers met een baan bij de aanvang van de begeleiding. Betwifelbaar is daarom of de karakteristiek van de deelgroep daarin meespeelt, dan wel dat vooreerst het lagere aandeel werkend bij de start van de begeleiding doorsijpelt in de uitstroomcijfers.

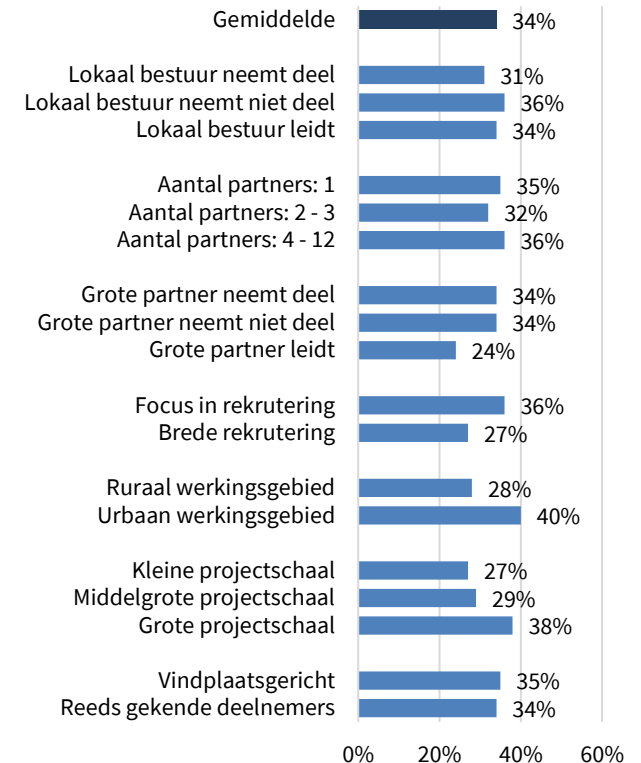
De netto-aangroei per deelgroep — Sommige deelgroepen bezitten bij de aanvang van hun begeleiding een hoger dan wel lager aandeel deelnemers dat al aan de slag is. Zoals hierboven geïllustreerd kan die startsituatie doorwerken in het resultaat bij het afronden van de begeleiding. De figuur op de volgende bladzijde poogt dit te neutraliseren: van het aandeel personen met een baan op het uitstroommoment wordt het aandeel personen afgetrokken met een baan bij de instroom in de begeleiding. Zo eindigt het algemeen gemiddelde met 34% bij uitstroom minus 14% bij instroom op 20%. Dat is de netto-aangroei in tewerkstelling die sinds de aanvang van de begeleiding gerealiseerd werd.

Vervolgens wordt het resultaat van de verschillende deelgroepen vergeleken met het algemeen resultaat. Projecten waar een lokaal bestuur behoort tot het samenwerkingsverband leggen bijvoorbeeld een wat beter cijfer voor: 31% - 8% = 23% oftewel 3 procentpunten boven het algemeen gemiddelde van 20%.

De figuur op de volgende bladzijde vergelijkt de netto-aangroei van de verschillende deelgroepen met het algemeen gemiddelde. Die aanpak maakt het wat makkelijker om de resultaten van de deelgroepen te vergelijken. Ze leert dat de dienstverleners met een urbaan werkingsgebied 8 procentpunten meer uitstroom naar werk realiseren dan het algemeen gemiddelde. Doen het volgens deze maat wat beter: Meer in detail:

- projecten met de aanwezigheid van een of meerdere lokale besturen: +3 procent
- projecten met een coördinerend lokaal bestuur: +5 procent

Aandeel werkend op het uitstroommoment naar deelgroepen (N=9565)

- samenwerkingsverbanden met 2 of 3 partners: +3 procent
- grotere samenwerkingsverbanden met vier of meer organisaties: +5 procent
- projecten met inbreng van een grootschalige partner: +6 procent
- projecten uit een urbaan werkingsgebied: +8 procent

Een verschil van 8 procentpunten tegenover het algemeen gemiddelde is niet te veronachtzamen. Wanneer projecten met een grootstedelijke focus dat resultaat behalen bovenop het algemeen gemiddelde van 20 procent betekent het dat die projecten niet twee op tien maar bijna drie op tien deelnemers doen uitstromen naar een baan.

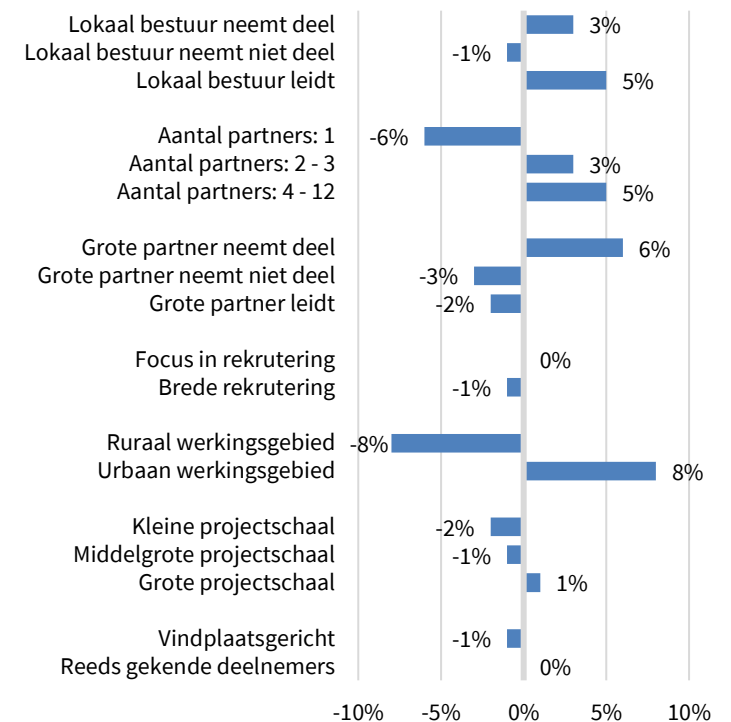
Deze resultaten bevestigen overigens de beleidskeuzes van Europa WSE in de recente oproep ‘partnerschappen voor duurzame arbeidsmarktdeelnemers van mensen met complexe problemen’. Die oproep zoekt partnerschappen die minimaal bestaan uit een lokaal bestuur (OCMW) en VDAB, maar ook kunnen aangevuld worden met andere organisaties. Alvast in Outreach & Activering lijkt de aanwezigheid van een lokaal bestuur en wat grotere samenwerkingsverbanden een meerwaarde qua resultaat.

Aandeel werkend verderop na de begeleiding — De volgende bladzijde toont drie grafieken die per deelgroep het aandeel werkenden traceren op de meetmomenten van 6 maanden, 12 maanden en 24 maanden. Opnieuw repliceren de meeste deelgroepen het algemeen gemiddelde. Het resultaat van een deelgroep wijkt meestal hooguit enkele procentpunten af van het algemene resultaat.

Een positieve uitschieter blijven de dienstverleners met een werking georiënteerd op grotere steden. Deze projecten lukken op elk meetmoment in een hoger aandeel personen in een baan.

Doorheen de drie figuren eindigen grootschalige organisaties die een projectcoördinatie opnemen steeds met het zwakste resultaat. Dit hoeft niet te verrassen omdat deze deelgroep ook een laag aandeel werkenden telde bij de aanvang van de begeleiding. De groep komt met als het ware met een handicap aan de start.

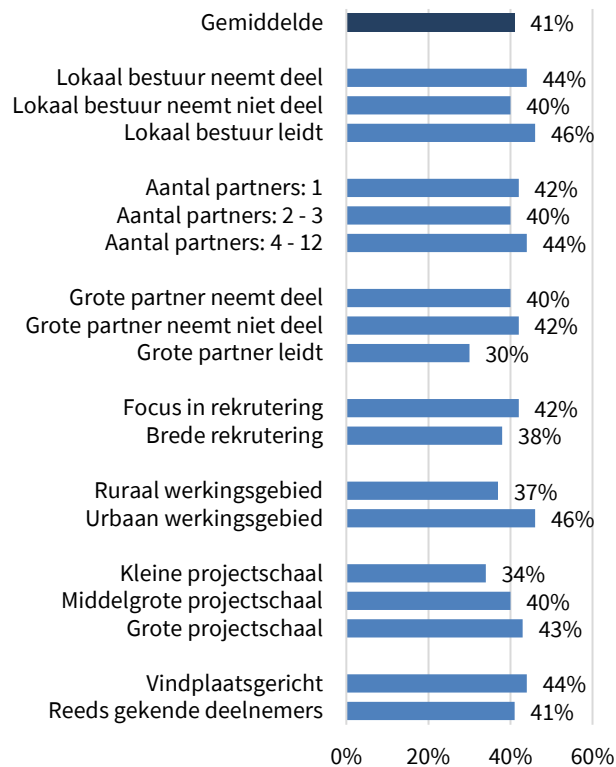
Netto-aangroei: de instap in arbeid op het uitstroommoment, gecorrigeerd voor personen die al aan de slag waren en vergeleken met het algemeen gemiddelde

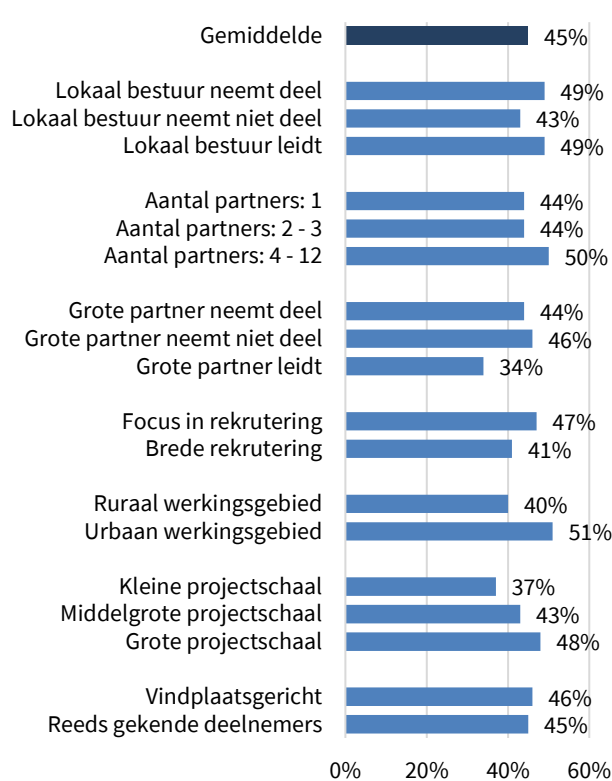
Opmerkelijk is echter dat grootschalige organisaties die deelnemen wel een degelijk resultaat realiseren. In die groep bevinden zich ook de projecten waar grootschalige organisaties de projectcoördinatie opnemen. Bij nazicht blijken drie grote projecten waarin grootschalige organisaties enkel participeren goede resultaten voor te leggen. De resultaten van deze projecten compenseren de zwakkere resultaten van de subset ‘grootschalige organisaties die wel de projectcoördinatie opnemen’.

De figuur met de 24-maandenmeting telt logischerwijze het kleinste aantal personen. Er resten nog 1892 personen in de hele groep. De figuur moet met wat meer voorzichtigheid gelezen worden. Toch omvat elke deelgroep meer dan 150 personen. De kleinste deelgroepen rekenen met 168 personen (vindplaatsgerichte rekrutering) en 185 personen (kleine projectschaal).

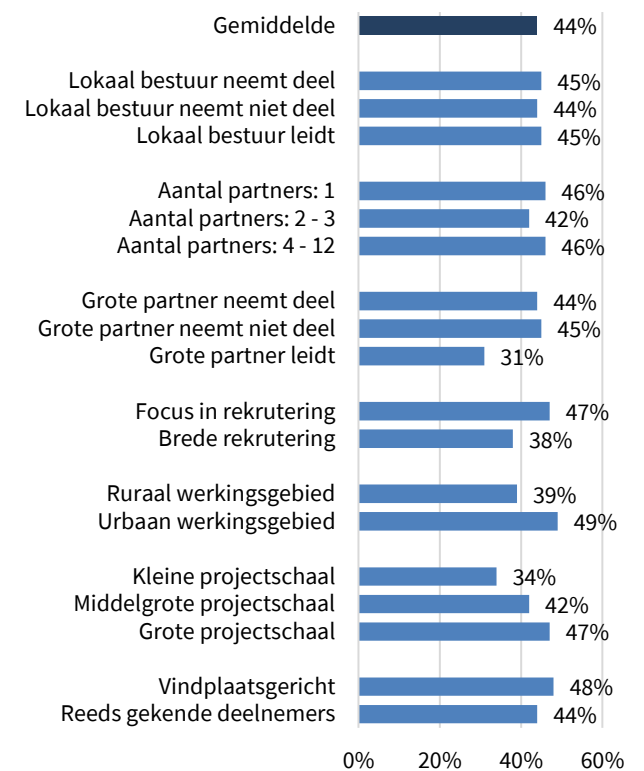
Aandeel werkend **op 6 maanden** naar deelgroepen
(N=7265)

Aandeel werkend **op 12 maanden** naar deelgroepen
(N=5294)

Aandeel werkend **op 24 maanden** naar deelgroepen
(N=1892)

16. Uitleiding

Outreach & Activering behaalt overtuigend het streefcijfer dat het Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 vooropstelde.

Het vooropgestelde resultaat werd bereikt — Het Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 streefde bij Outreach & Activering naar een minimaal resultaat van 15 procent. Dit rapport maakte duidelijk dat deze doelstelling ruimschoots gehaald werd: op het einde van de begeleiding realiseerde 32 procent een significante stap richting arbeid, gemeten als een overstap naar een arbeidsmarktsituatie dichterbij arbeid.

Een alternatieve meting wees uit dat 34 procent van de deelnemers op het einde van de begeleiding een baan heeft. Bovendien lijken die stappen richting arbeid behoorlijk stabiel. Ook verderop — zes, twaalf of vierentwintig maanden na de begeleiding — zijn 40 procent of meer ex-deelnemers aan het werk.

Aanbeveling 1: de projectorganisatorische keuzes van Lokale Partnerschappen monitoren — Gezien het probleemloos behalen van het vooropgestelde resultaat lijken de contouren van de beide oproepen Outreach & Activering de juiste zijn. Terecht bouwt de nieuwe oproep *Lokale Partnerschappen* daarop voort. Temeer omdat dit rapport suggereert dat de meer centrale rol voor lokale overheden binnen *Lokale Partnerschappen* een juist pad is.

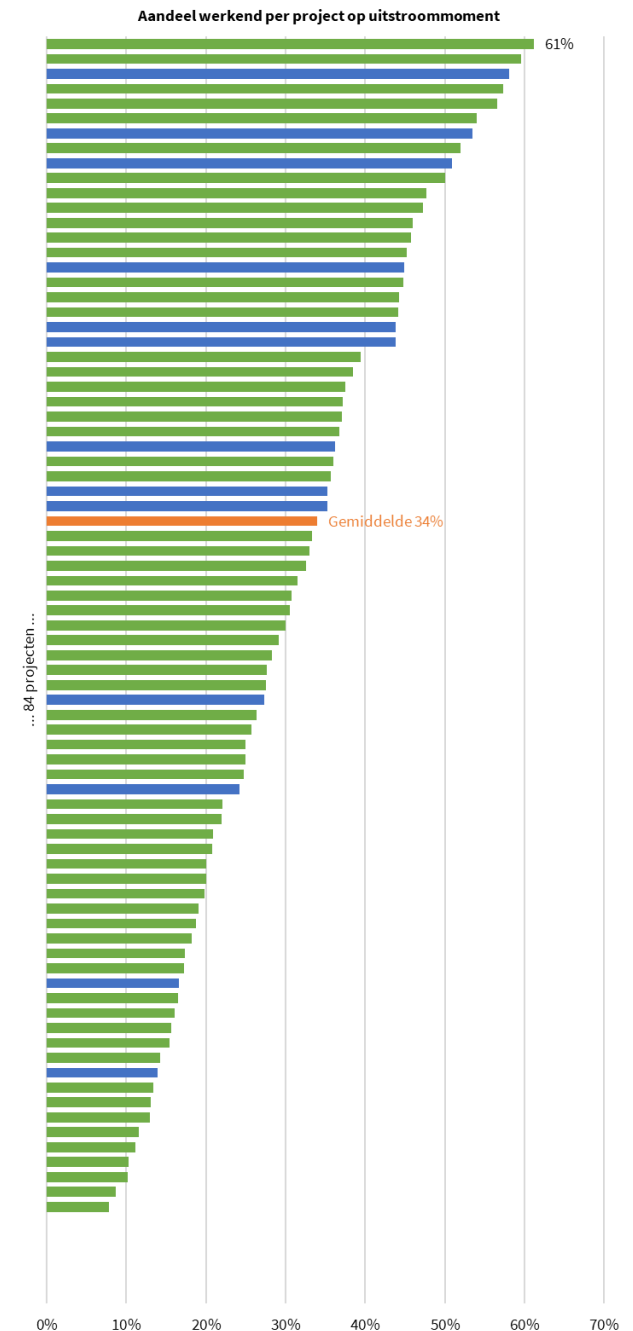
Toch moet dit met de nodige voorzichtigheid bekeken worden. Want de karakteristieken van een samenwerkingsverband zorgen zelden voor een uitgesproken impact. Het illustreert de uitermate complexe omgeving die het begeleiden is van mensen die verstaan van de arbeidsmarkt. Daarom lijkt het des te belangrijker om binnen *Lokale Partnerschappen* grondig te monitoren of veelbelovende projectorganisatorische keuzes ook in andere contexten de juiste zijn.

Een geaggregeerde aanpak — Deze impactanalyse onderzocht kwantitatief wat de beide oproepen Outreach & Activering realiseerden voor hun deelnemers en arbeidsmarktsituatie. Daartoe werden de resultaten van de dienstverleners gebundeld. Deels gebeurde dat omdat binnen Outreach & Activering veel projecten een beperkt aantal personen begeleiden. Dat maakt een aparte analyse van die projecten statistisch dubieus: ze tellen te weinig deelnemers om betrouwbare cijferresultaten te leveren. Een tweede reden was dat er onvoldoende informatie bekend was over de verschillende projecten, hun doelgroepen, aanpak en doelstellingen. De analyse gebruikt administratieve data, die nuances in de projectrealiteit onvoldoende blootleggen. Deze impactanalyse moest het stellen met weinig greep op de precieze karakteristieken van de deelnemers. Hun afstand tot arbeid, te-overkomen-hindernissen op het traject naar werk, de begeleiding die ze ontvingen, ... bleven onbekend en verdwenen in de geaggregeerde resultaten.

De resultaten van deelgroepen leveren vooreerst beperkte verschillen — Een analyse per deelgroep probeerde extra reliëf aan te brengen. Meestal dupliceren de deelgroepen zowat het algemene gemiddelde; af en toe tonen de cijfers wat grotere afwijkingen. Projecten in een grootstedelijke context, de aanwezigheid van een of meerdere lokale overheden en samenwerkingen van projecten met meerdere dienstverleners lijken een plus. Duidelijk is echter dat een uitmuntend resultaat niet terug te brengen is tot de aan- of afwezigheid van één karakteristiek bij de projecten en dienstverleners.

Per project tonen de resultaten meer reliëf — Tegelijk moet vastgesteld worden dat de individuele projecten andere slagpercentages voorleggen, gemeten naar het aandeel deelnemers dat een project verlaat met een baan.

De grafiek hiernaast rangschikt de dienstverleners volgens het aandeel deelnemers die op het einde van de begeleiding een baan bezitten. Onderaan de grafiek staan zes projecten die geen uitstroom naar werk genereren. Vervolgens stijgt het aandeel deelnemers dat een project verlaat met een baan tot 61 procent. Het verloopt tussen beide extreme waarden

gebeurt behoorlijk egaal: dienstverleners spreiden zich qua resultaat over het hele spectrum tussen 0 en 61 procent.

Veel projecten begeleiden relatief weinig deelnemers. Daar kan de eigenheid van enkele deelnemers een betekenisvol verschil maken in het organisatieresultaat. Daarom kleurt de grafiek de meer grootschalige projecten met meer dan 200 uitgestroomde deelnemers blauw in. Dit zijn de grotere projecten, waarover met statistisch vaste grond onder de voeten kan gesteld worden dat de uitstroom naar arbeid niet toevallig tot stand kwam. Ook deze grote projecten spreiden zich over de hele grafiek: sommige eindigen met een beperkt aantal personen met een baan op het uitstroommoment; andere grotere projecten behalen en overstijgen een aandeel van 50 procent deelnemers met een baan op het uitstroommoment.

De grafiek moet voorzichtig geïnterpreteerd worden. Onder meer omdat de uitstroom een functie is van de projectdoelstellingen. Outreach & Activering liet volop ruimte aan de dienstverleners om hun doelstelling zelf te bepalen. Sommige projecten mikken niet op instap in werk maar concentreren zich op het voorafgaandelijk traject, om zo hindernissen op het pad naar arbeid weg te werken. Het is onjuist om zulke projecten af te rekenen op hun uitstroomresultaat naar arbeid.

Elk project bakende bovendien de eigen doelgroep af, die dan ook verder of dichterbij de arbeidsmarkt kan staan. Met een grotere afstand komt logischerwijze ook een lager uitstroomcijfer naar werk. Wat lapidair gesteld: dezelfde uitstroom van 20 procent naar werk kan voor het ene project/doelgroep een sterk resultaat zijn maar betekent voor een ander project/doelgroep een wat tegenvallend cijfer.

Aanbeveling 2: meer plaats voor de ervaringen van projecten — De 84 dienstverleners speelden volop in op de inhoudelijke ruimte die Outreach & Activering hen gaf en opteerden voor onderling heel verschillende projectinvullingen. Dat herbergt leerkansen die met de huidige geaggregeerde aanpak van de evaluatie wat onderbenut blijven. Meer dialoog met projecten en partners op het terrein over onder meer hun ervaringen met de eigen aanpak

en hun feedback over de bevindingen van deze studie, kunnen verklaringen aanreiken en nieuwe inzichten opleveren.

Één streefcijfer versus diverse doelstellingen — De grote variatie tussen projecten qua resultaat roept nog een andere bedenking op: in welke mate is het aangewezen om enerzijds een oproep expliciet breed te formuleren en anderzijds ter evaluatie één streefcijfer naar voren te schuiven? De reusachtige spreiding tussen 0 en 61 procent deelnemers die de begeleiding eindigen met arbeid, doet vermoeden dat het uitstroomsucces in niet onbelangrijke mate een functie is van de karakteristieken van de doelgroep waarvoor een project kiest. In deze visie zijn de sterke cijfers die Outreach & Activering voorlegt mogelijk deels een resultaat van dienstverleners die groepen begeleiden relatief dichtbij de arbeidsmarkt, wat dan weer voor hogere uitstroomcijfers zorgt.

Outreach & Activering moedigt nochtans evenzeer projecten aan om focus te leggen op kwetsbare groepen, ver van de arbeidsmarkt. De oproepdocumenten vinden het valabel dat bij zulke groepen een lagere uitstroom naar arbeid gerealiseerd wordt of zelfs dat een instap in arbeid geen directe doelstelling is. Het is wat vreemd om de resultaten van deze projecten alsnog met dezelfde maat — instroom in arbeid — te beoordelen.

Aanbeveling 3: meer nuance in de resultaatdoelstelling — Een oproep die expliciet diverse doelstellingen aan dienstverleners voorstelt, houdt die breedte best aan in de vooropgestelde resultaten. Die genuanceerde aanpak kan bereikt worden door enerzijds per project een inschatting te maken van de doelgroep die men bereikt en welke uitstroomcijfers haalbaar zijn, en door anderzijds naast instap in arbeid ook andere mogelijke resultaten als valabel resultaat te tellen. Het meten van empowerment is een stap in de goede richting.